

TEMA BROJA

RIZNICA ZNANJA: SVEUČILIŠNO IZDAVAŠTVO I KNJIŽNICE NA SVEUČILIŠTU U OSIJEKU

str. 5-8

NAJAVA SUDJELOVANJA - MJESEC HRVATSKE KNJIGE - PISANA LUČBA

str. 4

NAŠ STUDENT - EUROPSKI PRVAK

str. 4

**Hrvatsko agroekonomsko
društvo proslavilo 30 godina rada**

str. 10

9. sjednica Senata Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku u akademskoj 2025./2026. održana 24. lipnja 2025.

Potvrda izbora članova Senata iz reda nastavnika na znanstveno/umjetničko-nastavnom radnom mjestu na sveučilišnim sastavnicama i predstavnika drugih zaposlenika na drugim pravnim osobama u novom sazivu u mandatu 2026. - 2029.

Senat je donio Odluku o konstituiranju Senata Sveučilišta u Osijeku u mandatu 2026. - 2029. Članovi Senata s pravom glasa na položaju - rukovodećim radnim mjestima s posebnim ovlastima jesu rektor i prorektori, predstavnici nastavnika na znanstveno/umjetničko-nastavnim radnim mjestima i predstavnici sveučilišnih sastavnica: fakulteta, Akademije i sveučilišnih odjela (dekani i pročelnici). Također, članovi s pravom glasa jesu izabrani predstavnici drugih zaposlenika, drugih pravnih osoba u sastavu Sveučilišta u Osijeku (GISKO i Studentski centar) te tri predstavnika studenata.

Imenovanje predsjednika i članova Odbora za statutar i pravna pitanja

Odlukom Senata imenovani su predsjednik i članovi Odbora za statutar i pravna pitanja: prof. dr. sc. Ante Novokmet, redoviti profesor i prodekan Pravnog fakulteta Osijek, predsjednik, i članovi: izv. prof. dr. sc. Ana Đanić Čeko, izvanredna profesorica Pravnog fakulteta Osijek, doc. dr. sc. Tomislav Nedić, docent Pravnog fakulteta Osijek, prof. dr. sc. Jurislav Babić, prorektor za znanost i međunarodnu suradnju, izv. prof. dr. sc. Ivana Miličević, izvanredna profesorica i prodekanica Građevinskog i arhitektonskog fakulteta Osijek, izv. prof. dr. sc. Robert Lovrić, izvanredni profesor Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek, dr. sc. Juraj Rašić, viši asistent Ekonomskog fakulteta u Osijeku, Biljana Graša, univ. mag. iur., tajnica Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti u Osijeku, te Romana Čosić, univ. mag. iur., predstavnica studenata.

Imenovanje predsjednika i članova Odbora za financijsko poslovanje i proračun

Odlukom Senata imenovani su predsjednik i članovi Odbora za financijsko poslovanje i proračun: prof. dr. sc. Bo-

ris Crnković, prorektor za strategiju razvoja i financije, predsjednik, i članovi: prof. dr. sc. Ivana Bestvina Bukvić, redovita profesorica i prodekanica Ekonomskog fakulteta u Osijeku, izv. prof. dr. sc. Domagoj Karačić, izvanredni profesor Ekonomskog fakulteta u Osijeku, prof. dr. sc. Dubravka Pekanov, redovita profesorica u trajnom izboru Ekonomskog fakulteta u Osijeku, doc. dr. sc. Berislav Andrić, docent i prodekan Fakulteta turizma i ruralnog razvoja u Požegi, izv. prof. dr. sc. Danijel Topić, izvanredni profesor i prodekan Fakulteta elektrotehnike, računarstva i informacijskih tehnologija Osijek, doc. dr. sc. Tvrtko Galić, docent i prodekan Kineziološkog fakulteta Osijek, Sandra Marić, univ. mag. oec., voditeljica Službe za financijsko poslovanje i računovodstvo Ekonomskog fakulteta, predstavnica studenata Ružica Stanić, univ. mag. oec. (imenovana Odlukom Senata 17. 12. 2025.).

Imenovanje predsjednika i članova Odbora za osiguravanje i unaprjeđivanje kvalitete

Odlukom Senata imenovani su predsjednik i članovi Odbora za osiguravanje i unaprjeđivanje kvalitete: doc. dr. sc. Ve-

rica Budimir, docentica i prodekanica za nastavu i kvalitetu Fakulteta turizma i ruralnog razvoja u Požegi, predsjednica, te članovi: prof. dr. sc. Zlata Dolaček Alduk, redovita profesorica Građevinskog i arhitektonskog Fakulteta Osijek; prof. dr. sc. Maja Molnar, redovita profesorica i prodekanica za upravljanje kvalitetom Prehrambeno-tehnološkog fakulteta Osijek, izv. prof. dr. sc. Boris Vulić, izvanredni profesor i prodekan za nastavu i studente Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Đakovu, izv. prof. dr. sc. Ivana Jukić, prodekanica za kvalitetu i razvoj Medicinskog fakulteta Osijek, prof. dr. art. Jasmina Pacek, redovita profesorica Akademije za umjetnost i kulturu u Osijeku, prof. dr. sc. Jelena Kovačević, redovita profesorica Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti u Osijeku, Jelena Pataki Šumiga, asistentica Filozofskog fakulteta, Karla Rožac, asistentica Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo, Mato Božić, dipl. ing. agron., Žito grupa d. o. o. Osijek, Ivan Ravlić, dipl. oec., predstojnik Područne službe Hrvatskog zavoda za zapošljavanje Osijek, Marina Holjenko, univ. mag. iur., voditeljica Ureda za osiguravanje i unaprjeđivanje kvalitete Sveu-

čilišnog centra za osiguravanje i unaprjeđivanje kvalitete, te predstavnice studenata: Asja Štalmajer, studentica Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti i Irena Glavaš, studentica Odjela za kemiju (imenovane Odlukom Senata 17. 12. 2025.).

Imenovanje studentskih predstavnika za članove Vijeća za interdisciplinarnost doktorske studije

Senat je donio Odluku o imenovanju studentskih predstavnika za članove Vijeća za interdisciplinarnost doktorske studije Sveučilišta u Osijeku: Maja Adamović, studentica dokorskog interdisciplinarnog studija Zaštita prirode i okoliša i Suzana Blažanović, studentica dokorskog interdisciplinarnog studija Molekularne bioznanosti.

Imenovanje članova Vijeća sveučilišnog interdisciplinarnog specijalističkog studija Zaštita prirode i okoliša

Senat je donio Odluku o imenovanju članova Vijeća za sveučilišni interdisciplinarni specijalistički studij Zaštita prirode i okoliša Sveučilišta u Osijeku: prof. dr. sc. Enrih Merdić, redoviti profesor u trajnom izboru Odjela za biologiju; izv. prof. dr.

sc. Ljiljana Krstin, izvanredna profesorica i zamjenica pročelnice Odjela za biologiju; prof. dr. sc. Natalija Velić, redovita profesorica u trajnom izboru Prehrambeno-tehnološkog fakulteta Osijek; prof. dr. sc. Irena Jug, redovita profesorica Fakulteta agrobiotehničkih znanosti Osijek, i prof. dr. sc. Bojan Stipešević, redoviti profesor Fakulteta agrobiotehničkih znanosti Osijek.

Imenovanje ovlaštenih predstavnika Sveučilišta u Osijeku u tijela trgovačkog društva Tera Tehnopolis d. o. o.

Senat je donio Odluku o imenovanju ovlaštenog predstavnika Sveučilišta u Osijeku za člana Skupštine Tera Tehnopolis d. o. o. Prof. dr. sc. Drago Šubarić, rektor Sveučilišta u Osijeku imenuje se kao ovlašten predstavnik Sveučilišta u Osijeku za člana Skupštine Tera Tehnopolis d. o. o. Senat je donio Odluku o izboru predložene Sveučilišta za članove Nadzornog odbora Tehnologijsko-razvojnog centra u Osijeku d. o. o. Predloženi su prof. dr. sc. Vlado Guberac, prorektor za transfer tehnologija, inovacije i suradnju s gospodarstvom, i prof. dr. sc. Boris Crnković, prorektor za strategiju razvoja i financije Sveučilišta u Osijeku.

Sveučilišno izdavaštvo

Povjerenstvo za izdavačku djelatnost razmatralo je prijedlog za izdavanje triju sveučilišnih udžbenika te je utvrdilo da su ispunjeni svi uvjeti prema Pravilniku o izdavačkoj djelatnosti Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

Na prijedlog Povjerenstva, Senat je donio odluku za izdavanje sljedećih udžbenika:

- “Klinička onkologija” autora doc. dr. sc. Ilijana Tomaša i suradnika

- “Parkinsonova bolest” autora Svetlane Tomić, Frana Borovečkog, Gordana Džamonje i Vladimira Vuletića

- “Python za matematičare” autorica izv. prof. dr. sc. Ivane Kuzmanović Ivičić i izv. prof. dr. sc. Suzane Miodragović.

Nastavni kalendar za akademsku 2026./2027. godinu

Nastava na sveučilišnim prijediplomskim studijima, sveučilišnim integriranim prijediplomskim i diplomskim studijima, sveučilišnim diplomskim studijima te stručnim prijediplomskim studijima i stručnim diplomskim studijima koji se izvode na

Sveučilištu u Osijeku u akademskoj 2026./2027. godini započinje 1. listopada 2026. godine. U zimskom semestru nastava se izvodi do 23. prosinca 2026. godine te od 7. siječnja do 22. siječnja 2027. godine. Nastava u ljetnom semestru izvodi se od 22. veljače do 4. lipnja 2027. godine.

Pokroviteljstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Odlukom Senata Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku prihvaćeno je pokroviteljstvo Kongresa Hrvatskog društva za biokemiju i molekularnu biologiju HDBMB 2026:

Uniting Scientists koji se održava u Dubrovniku od 30. rujna do 4. listopada 2026. Kongres će uključivati plenarna i tematska predavanja, simpozije, posterske sekcije i radionice.

Suglasnost za potpisivanje Ugovora s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i mladih i Agencijom za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih

Daje se suglasnost:

- prof. dr. sc. Tomislavu Vinkoviću, dekanu Fakulteta agrobiotehničkih znanosti Osijek, za potpisivanje Ugovora o provedbi projekta “Od FAZOS-a

do posla - Jačanje kapaciteta sustava stručne prakse za povećanje praktičnih vještina i karijernih mogućnosti”

- prof. dr. sc. Sunčici Oberman Peterki, dekanici Ekonomskog fakulteta u Osijeku, za potpisivanje Ugovora o provedbi projekta “Unapređenje zapošljivosti studenata Ekonomskog fakulteta u Osijeku kroz stručnu praksu” te za oročavanje vlastitih namjenskih sredstava i za prekonoćna oročenja vlastitih namjenskih sredstava

- prof. dr. sc. Steli Jokić, dekanici Prehrambeno-tehnološkog fakulteta Osijek, za potpisivanje

Sporazuma o partnerstvu za provedbu projekta “TQ NEXT-Inovativna konverzija pogače crnog kima u bioaktivne proizvode” s MATIČNJAK SATIVA d. o. o. i RM RAZVOJ j. d. o. o. i za potpisivanje Ugovora o provedbi projekta “KARIJERNI POTICAJ - optimizacijom sustava stručne prakse do tržišno relevantnih kompetencija i povećanja zapošljivosti”

- izv. prof. dr. sc. Zvonimiru Tomcu, dekanu Kineziološkog fakulteta Osijek, za potpisivanje Ugovora o provedbi projekta “Fit4Job: Stručna praksa kao poticaj za karijerni razvoj studenata kineziologije

- akademkinji Heleni Sablić Tomić, dekanici Akademije za umjetnost i kulturu u Osijeku, za potpisivanje Ugovora o provedbi projekta “StartART - Umjetnost zapošljivosti kroz AUKOS stručnu praksu”

- prof. dr. sc. Tomislavu Matiću, dekanu Fakulteta elektrotehnike, računarstva i informacijskih tehnologija Osijek, za potpisivanje Ugovora o provedbi projekta “FERIT KOMPAS - Od FERIT-a do karijere, uz pravi kompas”

- prof. dr. sc. Ivanu Trojanu, dekanu Filozofskog fakulteta u Osijeku, za potpisivanje Ugovora o

provedbi projekta “SVEBlić TOMIĆ: Stručni, vješti, zapošljivi - konkurentni na tržištu rada”

- prof. dr. sc. Aleksandru Včevu, dekanu Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek, za potpisivanje Ugovora o provedbi projekta “Optimizacija stručne prakse u funkciji razvoja kompetencija i karijernog usmjeravanja studenata za potrebe suvremenog zdravstvenog sustava”

- prof. dr. sc. Tunjici Petraševiću, dekanu Pravnog fakulteta Osijek, za potpisivanje Ugovora o provedbi projekta “Stručna praksa u socijalnom radu: Poveži se, uči i rasti”.

10. sjednica Senata Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku u akademskoj 2025./2026. održana 15. srpnja 2026.

Potvrda izbora izv. prof. dr. sc. Martine Šrajer Gajdošik za pročelnicu Odjela za kemiju

Senat donosi Odluku kojom potvrđuje izbor izv. prof. dr. sc. Martine Šrajer Gajdošik, izvanredne profesorice, za pročelnicu Odjela za kemiju u sastavu Sveučilišta Osijeku u mandatu 2026. - 2029. Mandat izabranoj pročelnici započinje 1. listopada 2026. godine i traje do 30. rujna 2029. godine.

Potvrda statusa gostujuće nastavnice doc. dr. sc. Petre Racz-Putzer na Ekonomskom fakultetu u Osijeku

Na temelju dostavljene dokumentacije o provedenom postupku provjere ispunjavanja uvjeta statusa međunarodno priznate nastavnice, Odluke Ekonomskog fakulteta u Osijeku i pozitivnog Izvješća Stručnog povjerenstva, Senat je donio Odluku o potvrdi statusa gostujuće nastavnice doc. dr. sc. Petre Racz-Putzer.

Doc. dr. sc. Petra Racz-Putzer državljanka je Republike Mađarske, ugledna znanstvenica Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Peču u statusu docentice. Povjerava joj se izvođenje nastave iz kolegija Poslovna etika na sveučilišnom diplomskom studiju Poslovna ekonomija, smjerovima Poduzetništvo i inovativnost i Menadžment na Ekonomskom fakultetu u Osijeku.

Osnivanje Prirodoslovnog fakulteta u sastavu Sveučilišta u Osijeku

Senat donosi odluku o osnivanju Prirodoslovnog fakulteta u sastavu Sveučilišta u Osijeku i to na temelju Elaborata o opravdanosti osnivanja i načinu ustroja Prirodoslovnog fakulteta u sastavu Sveučilišta u Osijeku.

Prirodoslovni fakultet osniva se na temelju statusne promjene triju podružnica Sveučilišta: Odjela za biologiju, Odjela za fiziku i Odjela za kemiju, koje se spajaju u Prirodoslovni fakultet kao javnu ustanovu, javno visoko učilište i sastavnicu Sveučilišta u Osijeku.

Imenovanje privremenog dekana Prirodoslovnog fakulteta u sastavu Sveučilišta u Osijeku

Izv. prof. dr. sc. Elvira Kovač-Andrić, izvanredna profesorica, imenuje se privremenom dekanicom Prirodoslovnog fakulteta u sastavu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku na vrijeme od jedne godine.

Ustrojavanje Sveučilišnog poduzetničkog centra i Sveučilišnog studentskog poduzetničkog inkubatora

Senat donosi Odluku o ustrojavanju Sveučilišnog poduzetničkog centra i Sveučilišnog studentskog poduzetničkog inkubatora u sastavu Ureda za

transfer tehnologije Sveučilišta u Osijeku. Programskim ugovorom Sveučilišta u Osijeku od akademske godine 2025./2026. do 2028./2029. utvrđeno je ustrojavanje i njihovo umrežavanje s Uredom za transfer tehnologije Sveučilišta. Na taj način planira se razvoj sustava podrške studentskim idejama - od ideje do startupa.

Sveučilišno izdavaštvo

Na prijedlog Povjerenstva za izdavačku djelatnost Senat je donio odluku o izdavanju suglasnosti za izdavanje sveučilišnog priručnika pod nazivom “Sigurnost informacija u praktičnim primjenama” autora izv. prof. dr. sc. Višnje Križanović, prof. dr. sc. Krešimira Grčića i Ane Pejčević, univ. mag. ing. el.

Prijedlog Natječaja za upis studenata na interdisciplinarni međusveučilišni doktorski studij Poduzetništvo i inovativnost u akademskoj godini 2026./2027.

Na prijedlog Vijeća za interdisciplinarnu međusveučilišnu doktorsku studiju Senat je donio Odluku o raspisivanju Natječaja za upis deset studenata na interdisciplinarni međusveučilišni doktorski studij Poduzetništvo i inovativnost. Taj studij izvodi Sveučilište u Osijeku (Ekonomski fakultet), Međunarodni centar za poduzetničke studije (ICES) i UNESCO Katedra za poduzetničko obrazovanje u suradnji s Turku School of Economics, Fin-

ska; Univerza v Mariboru, Slovenija; Universität Klagenfurt, Austrija; Durham University, Ujedinjeno Kraljevstvo.

Prijedlog Natječaja za upis studenata na interdisciplinarni doktorski studij Molekularne biologije u akademskoj godini 2026./2027.

Na prijedlog Vijeća za interdisciplinarnu doktorsku studiju Senat je donio Odluku o raspisivanju Natječaja za upis dvadeset studenata na interdisciplinarni doktorski studij Molekularne biologije. Studij izvodi Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku u suradnji sa Sveučilištem u Dubrovniku i Institutom Ruder Bošković u Zagrebu.

46. promocija doktora znanosti i umjetnosti na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Na 46. Promociji doktora znanosti i umjetnosti koja će se održati 2. listopada 2026. godine bit će promovirano 85 doktora znanosti i umjetnosti Sveučilišta u Osijeku iz sljedećih znanstvenih područja: tehničkih znanosti (9); biomedicine i zdravstva (14); biotehničkih znanosti (7); društvenih znanosti (21); humanističkih znanosti (4); interdisciplinarnih područja znanosti (26) i interdisciplinarnih područja umjetnosti (4).

Pokroviteljstva

Odlukom Senata Sveučilišta u Osijeku prihva-

ćeno je pokroviteljstvo međunarodnog znanstveno-stručnog skupa 21. Ružičkini dani “Danas znanost - sutra industrija” (Vukovar, 9. do 11. rujna 2026.). Taj se skup održava svake dvije godine u cilju predstavljanja znanstvene i stručne djelatnosti iz područja kemije, kemijskog i biokemijskog inženjerstva, prehrambene tehnologije, biotehnologije, medicinske biokemije i farmacije te kemije u poljoprivredi, šumarstvu i zaštiti okoliša.

Odlukom Senata prihvaćeno je pokroviteljstvo 10. međunarodne konferencije “Vallis Aurea”: Economics and Tourism 2026. (Požega, 17. i 18. rujna 2026.). Cilj je konferencije poticanje znanstvene rasprave i razmjene istraživačkih rezultata koji doprinose održivom razvoju turizma i konkurentnosti ruralnih područja, s posebnim naglaskom na digitalnu transformaciju, suvremene turističke trendove i regionalni razvoj.

Odlukom Senata prihvaćeno je pokroviteljstvo međunarodnog umjetničko-edukacijskog projekta Sonata Slavonica 2026. u suorganizaciji Fakulteta turizma i ruralnog razvoja u Požegi. Sonata Slavonica 2026. predstavlja prvi međunarodni glazbeni masterclass tematskog karaktera u Slavoniji te uspješno povezuje vrhunsku glazbenu edukaciju, kulturnu baštinu, umjetnost i međunarodnu suradnju mladih umjetnika.

Potvrda prethodne Suglasnosti Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

- prof. dr. sc. Tomislavu Vinkoviću, dekanu Fakulteta agrobiotehničkih znanosti Osijek, za potpisivanje Ugovora o financiranju intervencije 70.05. Potpore za očuvanje, održivo korištenje i razvoj genetskih izvora u poljoprivredi za biljne genetske resurse s Agencijom za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

- prof. dr. sc. Kristianu Sabi, dekanu Fakulteta primijenjene matematike i informatike, za potpisivanje Ugovora u sklopu projekta “Start@Mathos - stručna praksa za karijere u IT inovacijama, znanosti o podacima, financijama i STEM obrazovanju” s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i mladih

Suglasnost za potpisivanje Ugovora

- izv. prof. dr. sc. Zvonimiru Tomcu, dekanu Kineziološkog fakulteta Osijek, za potpisivanje Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava za projekt “SportLead+” s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i mladih

- prof. dr. sc. Aleksandru Včevu, dekanu Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo, za potpisivanje Ugovora za izvođenje radova na adaptaciji potkrovlja zgrade Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo za dislocirane studije u Orahovici s Produkt-gradnja Vukovar.

NAJAVA MJESEC HRVATSKE KNJIGE - PISANA LUČBA

Ovogodišnja nacionalna manifestacija **Mjesec hrvatske knjige** (15. listopada - 15. studenoga) objedinjuje obitelji koje zahvaćaju književnike i znanstvenike. Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku predlaže programski koncept koji za nositelje uzima dvojicu nobelovaca neposredno vezanih uz Osijek: Lavoslava Ružičku i Vladimira Preloga. Mjesec hrvatske knjige organiziraju Knjižnice grada Zagreba, a pod pokroviteljstvom je Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske. Godina 2026. donosi obljetnice koje zajedno čine snažnu kulturnu i znanstvenu sliku. Ružička i Prelog nositelji su koncepta jer su jedini nobelovci u ovogodišnjoj manifestaciji i jer imaju izravnu, dokumentiranu vezu s Osijekom. Preostali obljetničari ravnopravno sudjeluju u programu u ulozi katalizatora: ubrzavaju reakcije, ali ne ulaze u spoj. Naziv koncepta **Pisana lučba** nastaje od glagola lučiti: odvajati, razlučivati, izvlačiti čistu tvar iz složene smjese. Lučba je hrvatska riječ za kemiju, skovana u 19. stoljeću od filologa Bogoslava Šuleka i nikad posve usvojena u jezičnoj uporabi, ali točna. Pisana lučba spaja dva lučenja. U kemijskom se iz smjese razlučuje esencija, iz kaosa nastaje forma, iz obilja nastaje čista tvar. U pisanom se tekstu smisao izlučuje iz iskustva, iz života materijala nastaje tekst

koji ostaje. Manifestacija je taj čin razlučivanja primijenjen na pisanu misao sveučilišta i na pisanu misao o onima koje ove godine proslavljamo. Manifestacija pod nazivom Pisana lučba funkcionira iz nekoliko nadopunjujućih razloga. Naziv je jedinstven i nema presedana. Lučba nije u aktivnoj upotrebi, što je prednost, ne nedostatak. Slobodna je, nevezana uz postojeće konotacije, i nosi kemijsku preciznost i otvorenost prema svakom obliku pisane misli. Ružička i Prelog ključ su koji otvara vrata paradoksa bez da ga razrješava. Oboljela su nobelovaca otišla iz Osijeka i postala svjetskim znanstvenicima. U programu sudjeluju Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku (predstavljanje knjige Ars Akademium), Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku, Fakultet elektrotehnike, računarstva i informacijskih tehnologija Osijek, Građevinski i arhitektonski fakultet Osijek, Ekonomski fakultet u Osijeku, Kineziološki fakultet Osijek, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti, Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu te Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek.

NAŠ STUDENT – EUROPSKI PRVAK

U Rektoratu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku **9. rujna 2026.** održan je **svečani prijem pod nazivom "Naš student – europski prvak"**, posvećen iznimnom sportskom uspjehu studenta Kineziološkog fakulteta i hrvatskog gimnastičkog reprezentativca **Ilije Kovtuna**. Kovtun je na nedavno održanom Europskom prvenstvu u sportskoj gimnastici u Zagrebu osvojio dvije zlatne medalje - u višeboju i na ručama, čime je ostvario jedan od najvećih uspjeha hrvatske gimnastike. Njegovi rezultati posebno su vrijedan pokazatelj kvalitete, predanosti i rada, ali

i primjer kako se vrhunski sport može uspješno uskladiti s akademskim obrazovanjem. Prijemu su nazočili rektor Sveučilišta prof. dr. sc. Drago Šubarić, prorektor prof. dr. sc. Jurislav Babić, prorektor prof. dr. art. Robert Raponja, voditeljica odsjeka za sportsku djelatnost Sveučilišta Barbara Ribić, dekan Kineziološkog fakulteta prof. dr. sc. Zvonimir Tomac te profesorica Rebeka Stojković. Uz Iliju Kovtuna, svečanosti su prisustvovali i njegova dugogodišnja trenerica Irina Gorbačeva te predstavnik Gimnastičkog kluba Osijek-Žito Tomislav Marković.

Program je otvoren udomnom riječju prorektora Raponje, nakon čega je prikazana video-kompilacija najznačajnijih medalja i uspjeha koje je Ilija ostvario tijekom svoje dosadašnje karijere. Rektor Šubarić uputio mu je iskrene čestitke, istaknuvši kako je njegov uspjeh posebno vrijedan jer uz zahtjevu sportsku karijeru uspješno gradi i svoj akademski put. Uputio mu je i motivacijske poruke za nastavak rada, razvoja i ostvarivanja novih sportskih i životnih ciljeva. Poseban dio prijema bio je razgovor s Ilijom i njegovom trenericom Irinom, tijekom kojega su se prisje-

tili zajedničkog sportskog puta. Zanimljiv je podatak da je Irina njegova trenerica još od njegove treće godine života, pa iza njih danas stoji gotovo 20 godina zajedničkog rada, povjerenja i sportskog razvoja. Na kraju prijema rektor Šubarić uručio je prigodne poklone Iliji, njegovoj trenerici i predstavniku Gimnastičkog kluba Osijek-Žito, kao znak priznanja za ostvarene rezultate i doprinos hrvatskom sportu. Svečanost je završila zajedničkim fotografiranjem, uz želju da ovaj veliki uspjeh bude tek jedan u nizu novih sportskih i akademskih pobjeda.

PROJEKTI SVEUČILIŠTA U OSIJEKU

Predstavljamo projekt Prehrambeno-tehnološkog fakulteta Osijek

U ovome broju Sveučilišnoga glasnika predstavljamo projekt Prehrambeno-tehnološkog fakulteta Osijek, sastavnice Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Prehrambeno-tehnološki fakultet sudjeluje u provedbi projekta: BABE: Interreg HU-HR. Projekt je financiran iz programa prekogranične suradnje

Mađarska-Hrvatska (Interreg VI-A Mađarska-Hrvatska 2021. - 2027). Projekt zajedno provode Prehrambeno-tehnološki fakultet Osijek Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku kao nositelj projekta te Sveučilište u Pečuhu, Farmaceutski fakultet (PTE GYTK), kao partnerska institucija. Projekt odgo-

varava na sve izraženiju potrebu za kvalificiranim stručnjacima u sektoru biotehnologije, s posebnim naglaskom na prehrambenu i farmaceutsku industriju. Očekivani učinci projekta uključuju jačanje modela prekogranične suradnje u obrazovanju, povećanje zapošljivosti sudionika te sustavnu integraciju digitalnih i zelenih kompetencija u biotehnološke kurikule.

BABE: Interreg HU-HR projekt Prehrambeno-tehnološkog fakulteta Osijek

Natalija VELIĆ

Interreg projekt financiran iz programa prekogranične suradnje Mađarska-Hrvatska (Interreg VI-A Mađarska-Hrvatska 2021. - 2027.) službeno je započeo 1. ožujka 2026., dok je svečano potpisivanje i uručivanje ugovora za projekte iz tog programa održano u Osječko-baranjskoj županiji 21. ožujka 2026. Projekt punog naziva *Baranya Alliance for Biotechnology Education* (hr. Baranjska alijansa za biotehnološko obrazovanje, ID projekta: HUHR/2401/4.2/035) i akronima BABE (engl. beba, malo dijete) ima za cilj razviti kratke obrazovne programe usklađene s potrebama tržišta rada, odnosno industrije u području prehrambene i farmaceutске biotehnologije, kao nadopuna postojećim studijskim programima. Projekt zajedno provode Prehrambeno-tehnološki fakultet Osijek Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku (UNIOS PTFOS) kao nosi-

telj projekta te Sveučilište u Pečuhu, Farmaceutski fakultet (PTE GYTK), kao partner. Ukupna vrijednost projekta iznosi 151.046,19 EUR pri čemu EU financiranje iznosi 120.836,95 EUR. Trajanje je provedbe projekta dvije godine, odnosno do 29. veljače 2028. godine. Projekt odgovara na sve izraženu potrebu za kvalificiranim stručnjacima u sektoru biotehnologije, s posebnim naglaskom na prehrambenu i farmaceutsku industriju. Njegova provedba temelji se na prepoznatoj potrebi za smanjenjem neusklađenosti između obrazovnog sustava i zahtjeva industrije u hrvatskoj regiji Slavoniji i Baranji te mađarskoj regiji Baranji. Oslanjajući se na komplementarne snage UNIOS PTFOS-a i PTE GYTK-a, projekt razvija inovativan i integriran prekogranični obrazovni okvir usmjeren na konkretne potrebe tržišta rada. Kroz tu inicijativu unaprjeđuje se obrazovanje u području biotehnologije razvojem hibridnih kurikula koji povezuju online

učenje s praktičnom, neposrednom obukom, osiguravajući pritom pristupačnost, fleksibilnost i stjecanje primjenjivih znanja i vještina. Posebna pozornost posvetit će se ciljnim skupinama koje uključuju studente, nedavno diplomirane osobe i stručnjake iz sektora biotehnologije, uz naglasak na uključivanje

nedovoljno zastupljenih skupina, poput žena i studenata slabijeg socioekonomskog statusa. Specifični ciljevi projekta usklađeni su s RSO 4.2. Programa te će doprinijeti unaprjeđenju sustava obrazovanja i osposobljavanja kroz razvoj kurikula usklađenih s industrijom, primjenu inovativnih metoda učenja i

osiguravanje dugoročne održivosti obrazovnih ishoda. Integracijom teorijskih znanja i praktičnih kompetencija očekujemo da će projekt izravno doprinijeti povećanju zapošljivosti u sektoru visoke potražnje, uz istodobno poticanje razvoja održivih obrazovnih praksi u skladu s digitalnom i zelenom tranzicijom Europske unije. Kako je navedeno, projekt traje 24 mjeseca, a među najvažnijim ciljevima, odnosno očekivanim rezultatima projekta, jesu uspostava skalabilne MOOC (engl. *Massive Open Online Course*) platforme "Biotehnološka početnica" te razvoj dvaju specijaliziranih hibridnih kratkih kurikula iz područja prehrambene i farmaceutске biotehnologije. Također, razvijeni kratki obrazovni programi poslužit će kao temelj za pripremu za buduću akreditaciju

mikroakreditacija na nacionalnoj razini čime se osigurava dugoročna održivost i prepoznatljivost programa. Očekivani učinci projekta uključuju jačanje modela prekogranične suradnje u obrazovanju, povećanje zapošljivosti sudionika te sustavnu integraciju digitalnih i zelenih kompetencija u biotehnološke kurikule. Time će projekt doprinijeti razvoju lokalnih gospodarstava smanjenjem nedostajućih vještina, uz istodobno jačanje suradnje između akademskog sektora i industrije. Hibridni model učenja omogućuje uključivanje šireg kruga sudionika, uključujući i one iz udaljenijih područja, čime se dodatno povećava doseg i utjecaj projekta. Njegova prekogranična dimenzija potiče jačanje kulturnih i profesionalnih veza te otvara prostor za dugoročnu suradnju između institucija, industrijskih partnera i lokalnih zajednica, doprinoseći razvoju uključivog, održivog i suvremenog sustava obrazovanja u području biotehnologije.

Interreg
Hungary - Croatia

Co-funded by
the European Union

TEMA BROJA

RIZNICA ZNANJA: SVEUČILIŠNO IZDAVAŠTVO
I KNJIŽNICE NA SVEUČILIŠTU U OSIJEKUIvana ŠUVAK-PIRIĆ
i Sanda HASENAY

Izdavačka djelatnost i Knjižnica Prehrambeno-tehnološkog fakulteta Osijek (PTFOS)

Prema Pravilniku o izdavačkoj djelatnosti iz 2016. PTFOS obavlja izdavačku djelatnost u okviru svoje registrirane djelatnosti. Izdavačkom djelatnošću upravlja Odbor koji ima pet članova koje imenuje Fakultetsko vijeće, a na prijedlog dekana. Izdavanje znanstvenih i stručnih časopisa kao i različitih publikacija (zbornika radova i sažetaka, skriptata, brošura, studentskih novina, stručnih, znanstvenih i preglednih knjiga, monografija i različitih vrsta udžbenika) može biti samostalno ili u suizdavaštvu s drugim visokoškolskim, znanstvenim i nastavnim ustanovama te fizičkim i pravnim osobama, a sve u skladu s fakultetskim zadaćama, potrebama i mogućnostima pri čemu se odnosi sa suizdavačima uređuju posebnim ugovorima. Od samog osnivanja PTFOS-a do danas izdano je 38 autorskih i 122 uredničke publikacije, međutim za potrebe pojedinih kolegija izrađeno je i više od 40 skriptata, a svi naslovi nalaze se u e-katalogu knjižnice, na mrežnoj stranici izdanja PTFOS-a kao i u modulu CRO-SBI. Prva publikacija službeno izdana na PTFOS-u priručnik je autora Marijana Šeruge iz 1984. pod naslovom "Laboratorijske vježbe iz fizikalne kemije". Priručnik je imao dva izdanja, a koristi se i danas tijekom izvođenja vježbi iz kolegija Fizikalna kemija. Posljednji izdani naslov također je priručnik autorica Stele Jokić i Eme Pavičić iz 2025. pod naslovom "Priručnik za vježbe iz Osnova farmaceutске tehnologije", a također se koristi tijekom izvođenja vježbi iz kolegija Osnove farmaceutске tehnologije.

Najproduktivniji je autor PTFOS-a Dragan Kovačević s pet publikacija u izdanju PTFOS-a, od čega su četiri udžbenika (Kemija i tehnologija mesa i ribe, 2001.; Sirovine prehrambene industrije: (meso i riba), 2004.;

Tehnologija kulena i drugih fermentiranih kobasica, 2014.; Kemija i tehnologija šunki i pršuta, 2017. i Ekonomika prehrambene industrije, 2024.) i jedna monografija (Hrvatski gospodarski labirint, 2003.). Fakultet je izdavač i međunarodnoga znanstvenog časopisa Croatian Journal of Food Science and Technology (CJFST) koji publicira od 2009. U časopisu Croatian Journal of Food Science and Technology objavljuju se izvorni znanstveni radovi, prethodna priopćenja, znanstvene bilješke i pregledni radovi isključivo na engleskom jeziku te stručni radovi i izlaganja na znanstvenom skupu i na hrvatskom i na engleskom jeziku. Navedene kategorije radova podliježu recenziji. CJFST pripada dijamantnim časopisima jer ne naplaćuje naknade za objavljivanje/obradu radova od autora, s mrežnim stranicama na PTFOS-u i na portalu Hrčak. Indeksiran je u sljedećim bazama podataka: Scopus, CAB Abstracts, FSTA, Directory of Research Journals Indexing, Science Library Index, Ope-

nAIRE, DOAJ, IJIF, CJFST je tiskan uz novčanu potporu Zaklade Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Također, Fakultet je, s Farmaceutskim i Tehnološkim fakultetom Univerziteta u Tuzli, suizdavač i međunarodnoga znanstveno-stručnog časopisa za nutricionizam i dijetetiku Hrana u zdravlju i bolesti, koji se publicira od 2012. godine. Časopis izlazi dvaput godišnje i također pripada dijamantnim časopisima. Pristup časopisu moguć je s mrežnih stranica PTFOS-a i portala Hrčak. Početci knjižnice Prehrambeno-tehnološkog fakulteta Osijek (PTFOS) sežu u 1970. godinu kada je Sabor Socijalističke Republike Hrvatske donio Odluku o davanju suglasnosti za osnivanje prehrambeno-tehnološkog smjera i o nastavljanju rada Visoke poljoprivredne škole pod nazivom Poljoprivredno-prehrambeno-tehnološki fakultet (PPTF) koji je s radom započeo 1971. godine. Knjižnica PTFOS-a posebna je ustrojbenja jedinica namijenjena potrebama nastave, znanstvenoistraživačkog i stručnog rada kao i unaprjeđenju prakse u području bi-

otehničkih znanosti. Svojim Pravilnikom o radu uređuje ustrojstvo i upravljanje u skladu sa Zakonom o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti i Statutom PTFOS-a. Knjižnica PTFOS-a transparentna je i dostupna svojim korisnicima u sve zahtjevnijim oblicima pružanja informacijsko-referalnih usluga. Nadalje, u Knjižnici PTFOS-a redovito se provode edukacije iz informacijske pismenosti kako bi korisnici mogli samostalno pronaći relevantne informacije. Radionice se provode za studente svih razina studija individualno, ali i u sklopu kolegija "Uvod u znanstvenoistraživački rad" na prvoj godini diplomskih studija. Uz letke i edukaciju koja se provodi u Knjižnici, korisnici mogu koristiti i edukacijske video-materijale: "Što su baze podataka", "Kako pretraživati baze podataka" te "Pretraga e-kataloga". Za sve znanstvenike zaposlene na PTFOS-u, ali i za znanstvenike Odjela za kemiju, organiziraju se radionice povezane s različitim modulima informacijskog sustava znanosti RH - CroRIS. Uz stalnu suradnju sa znanstvenicima,

pretraživanje međunarodnih indeksnih i citatnih baza podataka radi utvrđivanja indeksiranosti i citiranosti znanstvenih radova, čime se mjeri njihova znanstvena aktivnost, još je jedna usluga koja se redovito obavlja u Knjižnici.

Knjižnični fond utvrđen tijekom inventure u prosincu 2025. iznosio je 9335 jedinica građe. Sve nabavljene publikacije obrađuju se u programu CROLIST te su vidljive u e-katalogu knjižnice. Ocjenski radovi obranjeni na PTFOS-u dostupni su u Repozitoriju PTFOS-a. Osim ocjenskih radova, u repozitorij su pohranjeni radovi u časopisu, radovi u zborniku, prilozi u knjizi, knjige, izlaganja sa skupa, obrazovni sadržaj, planovi upravljanja istraživačkim podacima te druge vrste dokumenata. Fond tiskanih časopisa u Knjižnici PTFOS-a iznosi 136 naslova. Razmjnom za časopis Croatian Journal of Food Science and Technology, čiji je izdavač Fakultet, Knjižnica prima ukupno 28 časopisa, od kojih je 17 domaćih i 11 inozemnih naslova, a šest naslova u razmjeni isključivo su e-časopisi.

Knjižnica PTFOS-a aktivno je sudjelovala u više projekata tijekom proteklog razdoblja, od čega je najznačajniji Sustav znanstvenih informacija u podsustavu Prirodoslovlje (1995. - 2004.) čiji je cilj bio izgradnja informacijskog sustava koji će služiti kao podrška znanstvenom radu i edukaciji svih članova istraživačke i akademske zajednice Republike Hrvatske. Tekući su projekti Knjižnice:

Projekt sa Studentskim zborom PTFOS-a provodi se od listopada 2023. pod nazivom "Mobilnost studenata PTFOS-a - destinacije". Osmišljen je tako da studen-

ti, ali i zaposlenici PTFOS-a koji su bili na razmjeni, pridonose izradi zemljopisne karte s naznačenim destinacijama i impresijama s mobilnosti. Karta se trajno nadopunjuje, izložena je u prostorima čitaonice te dostupna svim posjetiteljima Knjižnice.

U suradnji s Odsjekom za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Osijeku od 2021. provodi se projekt "Digitalizacija dijela zbirke ocjenskih radova Prehrambeno-tehnološkog fakulteta Osijek". Cilj je projekta digitalizirati stariji dio zbirke ocjenskih radova te ih učiniti dostupnima putem institucionalnog repozitorija.

U okviru provedbe programskih ugovora Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek provodi aktivnosti usmjerene na uspostavu portala PULS. unios, digitalne platforme koja će objediniti i unaprijediti knjižnične sustave, e-usluge i procese razmjene znanja unutar Sveučilišta. Knjižnica PTFOS-a od listopada 2025. aktivno sudjeluje u provedbi tog projekta, ispunjavajući sve zahtjeve koji dolaze iz Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek.

U Knjižnici PTFOS-a postavljene su dvije stalne izložbe: izložba tehničkih pomagala i uređaja korištenih u ranijim razdobljima rada te izložba izdavačke djelatnosti znanstvenika Fakulteta. Od 4. svibnja 2026. u Knjižnici i hodnicima PTFOS-a postavljena je izložba "Priateljstvo industrije i PTFOS" autorica Ivane Plejić, Ivane Šuvak-Pirić, Sanje Zec Zrinušić i Sande Hasenay. Izložba će trajati do 31. prosinca 2026. Upravo se kroz tu izložbu jasno uočava kontinuitet i razvoj suradnje s industrijom tijekom prvih 55 godina postojanja Fakulteta. Nadalje, može se uočiti stalna orijentacija PTFOS-a prema primijenjenim istraživanjima, prijenosu znanja u industriju kao i aktivnom doprinosu razvoju gospodarstva jer se ne smije zaboraviti da je prehrambena tehnologija, uz turizam, najvažnija gospodarska grana za razvoj RH.

FAZOS - PROMOCIJA IZDAVAČKE DJELATNOSTI 2026.

Budući da su visoko obrazovanje i znanstveni napredak neraskidivo povezani s pisanom riječju, izdavaštvo na Fakultetu agrobiotehničkih znanosti Osijek nije samo bilježenje postignutih rezultata, već temelj našeg identiteta, prozor u znanstveni svijet i trajna kronika našeg rasta. Središnje tijelo koje se brine o pisanoj riječi jest Odbor za izdavačku djelatnost koji provodi postupke pripreme i predlaže Fakultetskom vijeću izdavanje elektroničkih i tiskanih internih i sveučilišnih izdanja. Izdavačka je djelatnost rezultat znanstvene i stručne aktivnosti djelatnika te je kao takva od osnutka doprinosila razvitku i

afirmaciji Fakulteta, a obuhvaća izdavanje udžbenika, znanstvenih knjiga, zbornika radova sa znanstvenih i stručnih skupova te periodičkih publikacija s tematikom poljoprivrede i srodnih djelatnosti koje su namijenjene prvenstveno studentima, ali i znanstvenicima i stručnjacima u praksi. Od osnutka Fakulteta do danas objavljeno je više od stotinu naslova namijenjenih prvenstveno studentima za pripremanje ispita, kao i za primjenu znanstvenih i stručnih saznanja u praksi.

Kada je riječ o znanstvenom utjecaju, ističemo časopis "Poljoprivreda". Riječ je o recenziranom, međunarodnom znanstve-

nom časopisu u dijamantnom otvorenom pristupu, koji radove objavljuje na hrvatskom i engleskom jeziku. Pod ovim imenom časopis kontinuirano izlazi od 1995. godine, a zajednički ga publiciraju naš Fakultet i Poljoprivredni institut Osijek. Časopis izlazi dva puta godišnje, a financijski ga podupire Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih Republike Hrvatske. Njegovi korijeni sežu u 1982. godinu, kada je počeo izlaziti kao časopis "Znanost i praksa u poljoprivredi i prehrambenoj tehnologiji". Danas "Poljoprivreda" okuplja znanstvene radove iz svih područja agronomске znanosti i struke, sažet-

ke doktorskih disertacija, prethodna priopćenja iz područja poljoprivrede te preglede ili sažetke knjiga. Časopis se indeksira u bazama Web of Science Core Collection - Emerging Sources Citation Index, CAB International (CAB Abstracts), SCOPUS, Directory of Open Access Journals (DOAJ), FSTA, Google Scholar, HRČAK (Portal znanstvenih časopisa Republike Hrvatske), Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Hrvatska bibliografija, niz C, serijske publikacije. Trenutačno se nalazi u trećem kvartilu (Q3).

No snaga našeg Fakulteta ne leži samo u profesori-

ma i znanstvenicima, već i u našim studentima. Posebno ističemo "Fenix" - časopis studenata FAZOS-a i najstariji studentski časopis na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. "Fenix" je 1995. godine pokrenut s ciljem pružanja prostora studentima za kreativnost, dijeljenje stručnih tekstova iz poljoprivrede, ali i bilježenje najljepših uspomena s terenske nastave, studentskih putovanja i osječkog studentskog života.

Da bismo svaku akademsku godinu ostavili trajno zapisanu u povijesti, od 2003. godine započeli smo s izdavanjem jedinstvene publikacije. Nekadašnje "Godišnje izvješće Poljoprivrednog fakulte-

ta", koje od 2018. ponosno nosi naziv "Godišnje izvješće Fakulteta agrobiotehničkih znanosti", ima jasnu misiju: javnosti transparentno predstaviti nastavne, znanstvene i stručne aktivnosti naših djelatnika i studenata. Do danas su objavljena 23 redovita izdanja čime je stvorena neprekinuti niz koji je započeo još akademske godine 2001./2002.

Svi ti desetljetni napori, usponi i uspjesi sažeti su i u našim monografijama, izdanima u povodu obljetnica Fakulteta. One su ostale trajni spomenik i zrcalo rada svih naraštaja zaposlenika i studenata koji su ugradili sebe u temelje naše institucije.

TEMA BROJA

RIZNICA ZNANJA: SVEUČILIŠNO IZDAVAŠTVO
I KNJIŽNICE NA SVEUČILIŠTU U OSIJEKUIzdavačka djelatnost
Fakulteta primijenjene
matematike
i informatike

Izdavačka djelatnost Fakulteta primijenjene matematike i informatike započinje još osnutkom Odjela za matematiku 1999. godine. Kako bi se studentima osigurala literatura za kolegije, počinje izdavanje udžbenika, zbirki zadataka i priručnika. Oduvijek su se ta izdanja prodavala po simboličnim cijenama (samo cijena tiska), tako da budu što dostupnija studentima. Danas, sukladno strateškim ciljevima Fakulteta primijenjene matematike i informatike, sva su izdanja javno dostupna na mrežnim stranicama Fakulteta (<https://www.mathos.unios.hr/knjiznica/nasa-izdanja/>) te se mogu slobodno koristiti u akademске svrhe. Želja nam je na taj način osigurati da svi studenti i zainteresirani čitatelji pod jednakim uvjetima dobiju mogućnost pristupa našim izdanjima. Također, želimo dati doprinos i podršku konceptu otvorenog pristupa u znanosti i obrazovanju koji od 2012. godine promiče Europska komisija kao središnju strategiju radi poboljšanja protoka znanja i inovacija. Trenutačno imamo 45 naslova. I dalje se tiskani primjerci izdanja mogu po prilagođenim cijenama nabaviti u Knjižari NOVA. Trenutačno imamo 45 naslova.

Također, Fakultet je poznat po izdavanju dvaju časopisa. U suradnji s Udrugom matematičara Osijek izdajemo međunarodni znanstveni časopis *Mathematical Communications*. Časopis je pokrenut 1996. godine i redovito izlazi dva puta godišnje. Objavljuje originalne znanstvene radove i pozvane pregledne članke. *Mathematical Communications* indeksiran je u Web of Scienceu - SCIEju, Scopusu, MathSciNetu te ostalim relevantnim bazama podataka. Svi radovi prolaze dvostruko slijepu inozemnu recenziju. Već nekoliko godina nakon pokretanja časopisa *Mathematical Communications* razmjenjivao se širom svijeta s oko 150 sličnih časopisa koje izdaju sveučilišta, nacionalne stručne udruge ili nacionalne akademije znanosti. Danas, u vrijeme digitalne dostupnosti, papirnata razmjena nastavlja se još s ponekim izdavačima, a ostali časopisi dostupni su u digitalnom obliku. *Mathematical Communications* je od 1998. godine u sustavu financiranja Ministarstva znanosti i tehnologije Republike Hrvatske. Više detalja o časopisu *Mathematical Communications* može se vidjeti na web-stranici časopisa te na portalu Hrčak <https://hrcak.srce.hr/mathematical-communications>, gdje su dostupni svi radovi od početka izlaza.

Fakultet primijenjene matematike i informatike izdaje i časopis *Osječki matematički list* koji je namijenjen učenicima i nastavnicima u srednjim i osnovnim školama te studentima matematike. Sadrži članke pretežno iz područja matematike i informatike, ali i teme iz drugih područja ako su na neki način povezane s osnovnim profilom časopisa. Osim klasičnih članaka, sadrži i priloge poput povijesne rubrike, prijenosa iz drugih časopisa, problema i rješenja, kao i zadatke s matematičkih i informatičkih natjecanja te zadatke s rješenjima s razredbenih ispita za upise na fakultete, informacije s Fakulteta primijenjene matematike i informatike Sveučilišta u Osijeku, informacije iz Udruge matematičara Osijek, informacije iz Osječkog matematičkog kluba itd. Od 2001. godine časopis redovito izlazi dva puta godišnje, pod imenom *Osječka matematička škola* od 2001. do 2004., a od 2005. pod imenom *Osječki matematički list*. Časopis je od 2002. godine u sustavu financiranja Ministarstva znanosti i obrazovanja. Također je dostupan na portalu Hrčak <https://hrcak.srce.hr/osjecki-matematicki-list>.

Važna uloga knjižnice u popularizaciji
izdavačke djelatnosti Građevinskog
i arhitektonskog fakulteta OsijekLidija TADIĆ i
Nikolina MILANOVIĆ

Ove godine **Građevinski i arhitektonski fakultet Osijek** (GrAFOS) obilježava 50. obljetnicu osnutka i 30. obljetnicu službene izdavačke djelatnosti. Iako su prve knjige i sveučilišni udžbenici objavljeni već 1994. godine, Fakultet od 1996. djeluje kao službeni nakladnik s mogućnošću samostalne dodjele ISBN brojeva. Dinamika izdavanja publikacija na Fakultetu izrazito je varijabilna, ali kontinuirana. Podjednako su zastupljena periodična izdanja, poput godišnjaka i znanstvenog časopisa, te neperiodične publikacije, uključujući monografije, udžbenike i priručnike. Dio publikacija objavljuje se kao interno izdanje, dok dio pripada kategoriji sveučilišnih izdanja.

U protekloj 2025. godini, izdane su četiri publikacije:

● Stober, Dina. **Flow together: common rivers, common culture: Erasmus blended intensive programme: student workshop in Osijek**. Osijek: Građevinski i arhitektonski fakultet Osijek, 2025.

● Winkelman, Ulf; Kurniawati, Ika; Höffer, Rüdiger; Braungardt, Kathrin; Penava, Davorin; Apostolska, Roberta; Kähler, Uwe; Mirboland, Mahsa; Hasan, Peshawa Luqman; Salzinger, Julia et al. **Instructional design guide: Didactics of media learning environments**. Osijek: Građevinski i arhitektonski fakultet Osijek, 2025.

● **Ruralno planiranje i aktiviranje kulturne baštine: odabrani studentski radovi 3. godine sveučilišnog prijediplomskog studija Arhitekture i ur-**

banizma, Građevinski i arhitektonski fakultet Osijek Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku = Rural planning and activating cultural heritage: selected student projects 3rd year of the undergraduate University program in architecture and urbanism Faculty of civil engineering and architecture Osijek, J. J. Strossmayer University of Osijek/Kranjčević, Jasenka; Stober, Dina; Raguz-Lučić, Nikolina (ur.). Osijek: Građevinski i arhitektonski fakultet Osijek; Institut za turizam, 2025.

● **Nabijena zemlja za modeliranje i normizaciju u potresno aktivnim područjima - Rezultati projekta i sažetci završne konferencije/Brkanić Mihić, Ivana; Kraus, Ivan; Kraus, Lucija (ur.).** Osijek: Građevinski i arhitektonski fakultet Osijek, 2025.

Izdavačka djelatnost FERIT-a potvrđuje svoju ulogu
u širenju znanja i poticanju akademskog razvoja

Fakultet elektrotehnike, računarstva i informacijskih tehnologija Osijek, uz svoju obrazovnu i znanstvenoistraživačku djelatnost, važnu ulogu pridaje i izdavaštvu. Izdavačka djelatnost Fakulteta usmjerena je na promicanje znanja, potporu nastavnom procesu te osiguravanje dostupnosti kvalitetne literature studentima i široj akademskoj zajednici. Fakultet objavljuje udžbenike, skripte, zbirke zadataka, monografije, zbornike radova, brošure i druge informativne materijale. Posebno se ističe časopis *International Journal of Ele-*

ctrical and Computer Engineering koji je od 2016. godine indeksiran u bazi Scopus, a od 2020. godine i u bazi Web of Science. Časopis izlazi deset puta godišnje, a pokriva područje teorije i primjene elektrotehnike i računarstva, sinergiju računalnih sustava i računalnih metoda s električnim i elektroničkim sustavima kao i interdisciplinarna istraživanja. Uz znanstvene publikacije, Fakultet neprekidno razvija i nastavnu literaturu. Tako je od 1978. do 2026. godine u izdanju Fakulteta objavljen ukupno 131 udžbenik. U razdoblju od 1978.

do 1985. objavljena su četiri udžbenika, od 1985. do 1995. njih 23, od 1995. do 2005. ukupno 47, od 2005. do 2015. ukupno 40, od 2015. do 2025. ukupno 15

Sve četiri publikacije nastale su u okviru znanstvenih i Erasmus+ projekata, a tri su objavljene na engleskom jeziku ili u dvojezičnom obliku. Publikacije su primarno objavljene u elektroničkom obliku, dok su tiskana izdanja realizirana u ograničenim nakladama sukladno potrebama projekata i ciljanim skupinama korisnika.

U tekućoj godini u izdanju Fakulteta objavljeno je elektroničko izdanje sveučilišnog priručnika *Remote-Access Experiments in Structural Engineering: University Handbook*, autora Larsa Abrahamczyka, Mahse Mirboland, Peshawe Luqmana Hasana, Rüdiger Höffera, Ika Kurniawati, Davorina Penave, Filipa Anića, Roberte Apostolske, Uwea Kählera i Nuna Lopesa, pod uredništvom Larsa Abrahamczyka. Priručnik predstavlja nastavak objavljivanja rezultata projekta PARFORCE, financiranoga u okviru programa Erasmus+ Strategic Partnership 2020, projekta "Digital Education". Publikacija je usmjerena na provedbu virtualnih i udaljeno dostupnih eksperimenata primjenom tehnologije virtualne stvarnosti (VR) te pruža okvir za razvoj virtualnih laboratorija i njihovu integraciju u visokoobrazovne kurikule.

Godine 2010. na GrAFOS-u je pokrenut **Elektronički časopis Građevinskog fakulteta Osijek - e-GFOS** (ISSN: 1847-8948). U srpnju 2022. godine časopis je, nakon posljednjeg objavljenog broja 23 iz prosinca 2021., nastavio izlaziti pod novim nazivom *Advances in Civil and Architectural Engineering* (ISSN: 2975-3848). Časopis izlazi dva puta godišnje, a radovi se objavljuju isključivo na engleskom jeziku. Riječ je o dijamantnom otvorenom online časopisu iz područja građevinarstva i arhitekture koji provodi dvostruko slijepi recenzentski postupak. Svi radovi dostupni su u otvorenom pristupu pod licencom Creative Commons Attribution (CC BY 4.0), bez pretpostavki ograničenja i bez naknada za objavljivanje ili obradu članaka (APC). Časopis je od 2024. godine indeksiran u bazi Scopus, a za 2025. godinu svrstan je u Q3 kvartil. Uz znanstvene i stručne publikacije, Fakultet od 2009. godine izdaje i **Godišnjak**, koji donosi pregled najvažnijih aktivnosti, projekata, publikacija, studentskih aktivnosti i međunarodne suradnje tijekom akademske godine. Godišnjak se danas objavljuje isključivo kao interno izdanje u elektroničkom obliku. Fakultetska knjižnica započela je s radom 1985. godine kao glavna posudbena knjižnica Građevinskog instituta Zagreb, Fakulteta građevinskih znanosti Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Razvojem institucije i kontinuiranim porastom knjižničnog fonda Knjižnica je dobila suvremeno uređen prostor u novoj zgradi Fakulteta. Danas raspolaže s oko 10.500 svezaka knjiga smještenih u 266 m² moderno uređenoga prostora. U fondu se nalazi i 180 naslova časopisa različitih godišta, od čega 86 naslova strane periodike. Djelatnost Knjižnice usmjerena je na kontinuirano unaprjeđenje usluga kroz ulaganja u suvremene resurse, digitalizaciju građe i razvoj informacijskih alata, čime se osigurava kvalitetna knjižnična i informacijska podrška studentima i nastavnicima, uz sve veći naglasak na elektroničke izvore i napredne pretraživačke sustave. Knjižnica ima važnu ulogu u popularizaciji izdavačke djelatnosti Fakulteta, osiguravajući pohranu i trajnu dostupnost publikacija te pristup relevantnoj znanstvenoj i stručnoj literaturi.

udžbenika, a od 2026. godine do danas još dva. Time je Fakultet kontinuirano doprinosio unaprjeđenju kvalitete obrazovanja i osiguravanju nastavnih resursa prilagođenih potrebama studenata.

Sva izdanja dostupna su u fakultetskoj knjižnici, dok su novija, uključujući više digitalnih izdanja, dostupna i putem mrežnih stranica Fakulteta u otvorenom pristupu. Na taj način izdavačka djelatnost FERIT-a dodatno potvrđuje svoju ulogu u širenju znanja, poticanju akademskog razvoja i osiguravanju pristupačne literature za studente.

TEMA BROJA

RIZNICA ZNANJA: SVEUČILIŠNO IZDAVAŠTVO I KNJIŽNICE NA SVEUČILIŠTU U OSIJEKU

Lana ŠUSTER

U suvremenom visokoškolskom okruženju sveučilišno izdavaštvo i visokoškolske knjižnice čine temeljnu cjelinu koja osigurava prijenos i unaprjeđenje znanstvene misli. Na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku nakladnička i knjižnična djelatnost izravno podupiru kvalitetu studijskih programa i znanstvenoistraživačkog rada. Kineziološki fakultet Osijek pritom se ističe kao primjer promišljene sinergije izdavaštva i inovativnog knjižničarstva čime snažno doprinosi razvoju kineziološke edukacije i cjelokupne akademske zajednice.

Izdavaštvo Kineziološkoga fakulteta Osijek sustavno je regulirano Pravilnikom o izdavačkoj djelatnosti, donesenim u akademskoj godini 2021./2022., čime su stvoreni čvrsti institucijski temelji za objavljivanje stručnih publikacija, udžbenika i monografija. Prvi iskorak prema snažnijoj produkciji vlastite literature bila je nedavna promocija novog udžbenika *Kineziologija u primarnom obrazovanju*. Riječ je o naslovu koji predstavlja prvi sveučilišni udžbenik Fakulteta, a nastao je zajedničkim radom stručnjaka s osječkoga i riječkoga sveučilišta, odnosno Aleksandre Pejčić, Biljane Trajkovski te Zvonimira Tomca. Udžbenik donosi novi pristup kineziološkoj edukaciji, sustavno spajajući teoriju, metodiku i konkretne nastavne primjere. Kako bi to važno djelo bilo maksimalno dostupno svim studentima, osigurano je nje-

IZDAVAŠTVO KINEZIOLOŠKOGA FAKULTETA OSIJEK I ULOGA KNJIŽNICE: SINERGIJA POKRETA I PISANE RIJEČI

govo besplatno digitalno izdanje, dok je deset tiskanih primjeraka trajno dostupno za posudbu u knjižnici Fakulteta.

Uz samostalne izdavačke pothvate, Kineziološki fakultet Osijek često je prepoznat kao partner u kreiranju stručne literature od velike nacionalne važnosti. Najznačajniji noviji projekt svakako je suautorstvo i suizdavaštvo priručnika *Rekreacijska stanka: 30 minuta za zdravlje*. Priručnik je izravno namijenjen organizaciji motoričkih i tjelovježbenih aktivnosti tijekom školskog dana, a u sklopu eksperimentalnog programa cjelodnevne škole. To značajno djelo plod je iznimne suradnje triju kinezioloških fakulteta u Republici Hrvatskoj, onih pri

sveučilištima u Zagrebu, Splitu i Osijeku, te Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih Republike Hrvatske. Također, Kineziološki fakultet Osijek ima u pripremi i nekoliko naslova udžbenika i priručnika koji pokrivaju interdisciplinarna područja: *Priručnik sportske medicine za studente kineziologije*, *Organizacija i upravljanje sportom s osnovama sportskog prava*, *Poduka alpskog skijanja te Zdravstveno usmjerene vježbe snage s rekvizitima*. Takvi iskoraci neosporno potvrđuju da je osječki Kineziološki fakultet važan dionik u unaprjeđenju nacionalnoga obrazovnog sustava te razvoju dječjega zdravlja.

Svako izdano djelo svoju punu svrhu ostvaruje tek kada dođe do korisnika,

a tu ključnu ulogu preuzima Knjižnica Kineziološkoga fakulteta Osijek. Od svojega službenog osnutka početkom 2022. godine Knjižnica je nezaobilazno središte fakultetskoga života. Smještena je u prizemlju zgrade te je lako dostupna, a njezin fond u potpunosti prati obvezu i dopunsku literaturu za sve kolegije te kontinuirano raste i obogaćuje se novim naslovima. Prostor Knjižnice osmišljen je tako da slobodno komunicira s vanjskim izložbenim prostorom te studentima omogućuje spontan akademski rad i redovito sudjelovanje u kulturno-sportskim aktivnostima.

Izazov poticanja na čitanje u svijetu u kojem su studenti primarno usmje-

reni na tjelesnu aktivnost i znanost o pokretu Knjižnica je pretvorila u svoju komparativnu prednost. Tradicionalna i rado posjećena manifestacija *Maraton u čitanju - spoji tjelesnu aktivnost s čitanjem* postala je prepoznatljiv brend Knjižnice i Kineziološkoga fakulteta. Kroz taj domišljat pristup studenti u natjecateljskom formatu čitaju naglas literaturu, poput poglavlja iz novog udžbenika *Kineziologija u primarnom obrazovanju*, dok usporedno izvođe zahtjevnije tjelesne vježbe poput čučnjeva ili izdržaja čime se znanje integrira u tijelo i um na autentičan kineziološki način. Knjižnica redovito organizira i *Parlaonicu KIFOS-a*, debatan prostor u kojem studenti raspravljaju o tema-

ma poput utjecaja knjiga na odrastanje, uloge životinja u sportu ili uočenih fenomena umjetne inteligencije. Zapažen je bio i projekt *Vježbanje glagoljice* koji je obuhvaćao jedinstveno spajanje kretanja i ispisivanja glagolskih slova ljudskim tijelom.

Prepoznavši transformaciju uloge suvremenih knjižnica, Knjižnica aktivno provodi edukacije o informacijskom opismenjavanju te uči studente pravilnom i kritičkom korištenju alata generativne umjetne inteligencije. Sudjeluje u važnijim manifestacijama koje organizira Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, predstavljajući izdavačku djelatnost kroz izložbu *Riznica znanja*. Također provodi i interaktivne radionice o medijskoj pismenosti i razlikovanju lažnih vijesti o vježbanju od provjerenih izvora informacija. Kvalitetu i posvećenost u radu potvrđuju i nedavna anketna istraživanja prema kojima velika većina nastavnika i studenata iskazuje izrazito visoko zadovoljstvo knjižničnim uslugama. Posebno veseli podatak da su svi ispitani nastavnici spremni preporučiti usluge svojim kolegama te smatraju Knjižnicu iznimno važnom za cjelokupni akademski razvoj. Povezujući teoriju s praksom, znanost s pokretom te autore s njihovim čitateljima, izdavaštvo i knjižnica Kineziološkoga fakulteta Osijek zorno pokazuju kako se akademska izvrsnost danas gradi interdisciplinarnošću, čineći pritom najčvršći mogući temelj za cjelovito obrazovanje novih generacija.

Predstavljanje sveučilišnog udžbenika Cjelovito učenje i poučavanje

Irena LABAK

- **Naslov udžbenika:** *Cjelovito učenje i poučavanje*
- **Autorice:** Irena Labak, Ozrenka Meštrović, Jasenka Meštrović
- **Izdavač:** Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Odjel za biologiju

Sveučilišni udžbenik *Cjelovito učenje i poučavanje* rezultat je dugogodišnjeg rada sa studentima Odjela za biologiju na kojem se već 20 godina obrazuju budući učitelji i nastavnici biologije i kemije te učitelji prirode/prirodoslovlja. Rad sa studentima, znanstveni interes i dugogodišnje nastavno iskustvo postupno su oblikovali taj udžbenik koji polazi od pretpostavke da studenti svoj profesionalan razvoj započinju tijekom studija, a nastavljaju ga u okviru cjeloživotnog obrazovanja. Stoga je važno da studenti tijekom studija razvijaju kulturu refleksije o vlastitu rastu i učenju te preuzimaju aktivnu ulogu

u usmjeravanju vlastita razvoja.

Udžbenik je pisan s namjerom da studentima, budućim učiteljima i nastavnicima, ponudi odgovore na pitanje kako poučavanje može podržati razvoj autonomnih, odgovornih i fleksivnih učenika koji aktivno upravljaju vlastitim učenjem. Naslov udžbenika upućuje na cjelovit pristup učenju i poučavanju u kojem učitelj ne oblikuje samo način poučavanja nego i način na koji učenici uče, promišljaju i razvijaju vlastite kompetencije. Današnje društvo od pojedinca zahtijeva sposobnost prilagodbe, kritičkog promišljanja i kontinuiranog razvoja kompetencija. Na taj način pojedinac razvija adaptivnu ekspertizu koja mu omogućuje primjenu znanja i vještina u novim i promjenjivim situacijama. Poučavanje stoga treba biti usmjereno na samoregulirani razvoj učenika i njihovih kompetencija, pri čemu kompetencija učiti kako učiti zauzima posebno mjesto jer kao metakompetencija podržava razvoj svih drugih kompetencija važ-

nih za osobni, akademski, profesionalni i društveni život.

U skladu s tim, teorijski dio udžbenika razmatra poučavanje za razvoj kompetencije učiti kako učiti, koja uključuje različita znanja i vještine uspješnog učenja u školskim i životnim situacijama, ali i razvoj pozitivnih stavova prema učenju te spremnosti za cjeloživotno obrazovanje. Posebno se opisuju obilježja cjelovitog učenja i poučavanja u kontekstu nastavnog sata koji svojim etapama prati faze samoreguliranog učenja. Aktivnosti nastavnog sata analiziraju se u kon-

tekstu učenja, poučavanja i (samo)vrednovanja te konstruktivno usklađenog poučavanja. Primjerice, postavljanje ciljeva opisuje se ne samo kao etapa nastavnog sata nego i kao način modeliranja postavljanja ciljeva u samoreguliranom učenju te oblikovanja kriterija prema kojima učenici prate i vrednuju vlastiti napredak. Udžbenik također objašnjava načine aktivnog uključivanja učenika u nastavu uporabom metoda poučavanja koje potiču razvoj znanja na višim kognitivnim razinama i usmjeravaju učenike na promišljanje o vlastitu pro-

cesu i rezultatima učenja. Poseban naglasak stavljen je na razvoj metakognicije te na objašnjenje uvjeta u kojima kognitivni procesi postaju metakognitivni. Također se naglašava povezanost razvoja metakognicije s individualizacijom i diferencijacijom poučavanja te stvaranjem poticajnoga razrednog ozračja.

Drugi, praktičan dio udžbenika donosi primjere cjelovitih priprema za nastavne sate iz prirode i biologije, prikazujući kako se teorijska polazišta mogu primijeniti u konkretnoj nastavnoj praksi. Polazeći od kurikula Biologije i oslanjajući se na kurikulum međupredmetne teme Učiti kako učiti, pripreme za nastavne sate pružaju detaljno razrađenu artikulaciju nastave za brojne biološke teme, uz prikaze formativnog vrednovanja i radnih materijala koji učenike aktivno uključuju u proces cjelovitog učenja. Iako vrednovanje nije izravno istaknuto u naslovu udžbenika, ono je utkano u sva njegova poglavlja i predstavlja važan dio cjelovitog učenja i poučavanja. Osim što se naglašava

njegova važnost u procesu učenja učenika, u završnom dijelu udžbenika razmatra se i njegova uloga u samousmjerenom profesionalnom razvoju učitelja na primjeru kolegijalnog opažanja nastave. Nastavni sat promatra se kao ishodište refleksije o uspješnosti poučavanja te kao važan izvor prepoznavanja mogućnosti za profesionalno unaprjeđenje učitelja.

Hrvatski obrazovni sustav na svim razinama opredijelio se za kurikulski pristup, stoga je ovaj udžbenik namijenjen širem krugu čitatelja. Iako prati sadržaje kolegija Didaktika i Metodika nastave biologije, svrha mu je pružiti podršku svim učiteljima i nastavnicima, neovisno o nastavnom predmetu, kao i nastavnicima u visokom obrazovanju. Udžbenik nastoji podržati razvoj znanja, vještina i stavova o tome što znači biti uspješan učitelj - učitelj koji ne prenosi samo sadržaj, već podržava učenike i studente u razvoju njihovih potencijala, autonomije i autentičnosti te iste vrijednosti nastoji razvijati i kod svojih budućih učenika.

TEMA BROJA

RIZNICA ZNANJA: SVEUČILIŠNO IZDAVAŠTVO I KNJIŽNICE NA SVEUČILIŠTU U OSIJEKU

Knjižnica FDMZ-a - plod dugogodišnjeg rada i planiranja

Iva SESAR

Izdavačka djelatnost Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek samo je jedan od segmenata djelovanja visokoškolske ustanove, a propisana je i Statutom ustanove. Obuhvaća izdavanje knjiga, udžbenika, monografija, zbornika radova itd. Najčešće je plod dugogodišnjeg rada i planiranja objave literature, posebno sveučilišnih udžbenika. Otvaranjem novih studija nerijetko se susrećemo s nedostatkom stručne i znanstvene literature te su ustanove koje provode te studije ključne u nastojanjima da se studentima pruži primjerena i relevantna literatura koja će donijeti najnovije spoznaje iz pojedinog područja znanosti i struke. Fakultet izvodi sveučilišni integrirani prijediplomski i diplomski studij Dentalna medicina, sveučilišni prijediplomski studij Sestrinstvo, sveučilišni diplomski studij Sestrinstvo, sveučilišni prijediplomski studij Fizioterapija, sveučilišni diplomski studij Fizioterapija, stručni prijediplomski studij Primaljstvo te poslijediplomske specijalističke studije Oftalmologija i optometrija, Psihijatrija, Neurologija i Kardiopulmonalna rehabilitacija. Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek ima i svoj interni akt, Pravilnik o izdavačkoj djelatnosti, kojim su utvrđeni detalji o vrstama publikacija koje ustanova izdaje te svim ostalim važnim stavkama vezanima uz izdavačku djelatnost. Povjerenstvo za izdavačku djelatnost čini pet članova:

- izv. prof. dr. sc. Dario Galić, predsjednik
- prof. dr. sc. Mladen Bušić, član
- prof. dr. sc. Ivan Miloloža, član
- izv. prof. dr. sc. Vesna Čosić, članica
- izv. prof. dr. sc. Barbara Ebling, članica.

Svake akademske godine donosi se plan izdavačke djelatnosti te postoji propisani hodogram potrebnih autorskih radnji. Dokumentacija se podnosi Povjerenstvu koje je zatim proslijeđuje Senatu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku kako bi se publikacije objavile kao sveučilišna izdanja. Troškove izdavanja pokriva Fakultet ili Povjerenstvo traži financijsku potporu od Sveučilišta. Od osnutka Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek, 25. travnja 2017. godine, izdano je tridesetak različitih vrsta publikacija:

- Znanstveno pisanje u sestrinstvu: priprema članaka za objavu u znanstveno-stručnom časopisu
- Rizici transfuzijskog liječenja
- Klinička patofiziologija respiracijskog sustava
- Pravna regulativa javnog zdravstva u Republici Hrvatskoj
- Rana dijagnostika i intervencije kod sportskih povreda i pomoć na sportskom borilištu
- Bolesti srca i krvnih žila
- Ginekologija i perinatologija
- Interna medicina: za studente dentalne medicine
- Lokoregionalna anestezija i analgezija u dentalnoj medicini
- Noviji koncepti u gerijatrijskoj medicini i prevenciji za osobe starije dobi
- Medicinski potpomognuta

- oplodnja čovjeka s laboratorijskim tehnologijama
- Sustav HLA u kliničkoj praksi
- Minimalno invazivna ginekološka kirurgija
- Osnove modela, teorije i prakse zdravstvene njege
- Psihijatrija
- Klasifikacija i dijagnostika psihičkih poremećaja
- Upravljanje znanjem u zdravstvu
- Ekonomika u zdravstvu
- Kardiovaskularni rizici i šećerna bolest, prevencija i liječenje
- Cardiovascular risks and diabetes, prevention and treatment
- Handbook for treatment of internal diseases in COVID-19 units
- IT menadžment u poslovanju
- Upravljanje znanjem i karijerom.

Izdano je još zbornika radova, knjiga sažetaka itd. Dana 9. prosinca 2025. godine objavljen je prvi broj znanstveno-stručnog časopisa iz sestrinstva *Nursing Evidence and Care (NEC)* koji je dostupan u otvorenom pristupu. Glavni je urednik časopisa izv. prof. dr. sc. Robert Lovrić. Godišnje će izlaziti dva broja. Članci prije objave prolaze dvostruko slijepi recenzentski postupak, a objavljuju se na engleskom jeziku. Prvi objavljeni broj sadržava osam članaka. Godine 2026. pokrenut je i studentski časopis studenata dentalne medicine *Mucosa* koji je dostupan online i tiskan u manjoj nakladi. Predstavljen je na ovogodišnjem DENTOS-u, 3. studentskom simpoziju u Osijeku, održanom od 14. do 17. svibnja 2026. Riječ je o časopisu koji pokriva studentski život studenata dentalne medicine i njihova iskustva, od nagrada i mobilnosti studenata do iskustava u organizaciji simpozija, propitivanja o njihovim budućim ulogama doktora dentalne medicine i sl. Glavna je urednica studentica Karla Tadić.

AUKOS - DUGA POVIJEST IZDAVAČKE DJELATNOSTI

Marta RADOŠ i Sladana PUPOVAC

Brojnost i raznolikost znanosti i umjetnosti koje se izučavaju na Akademiji za umjetnost i kulturu u Osijeku odražavaju se i u njezinoj izdavačkoj djelatnosti. Među 41 knjigom koju je izdala samostalno te 55 naslova koje je izdala u sunakladništvu s drugim nakladnicima, poput Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Meandarmedije i drugih, nalaze se različita autorska odnosno urednička izdanja te prijevodi koji tematski podjednako pokrivaju sva područja umjetnosti, ali i društveno-humanističkih znanosti.

Akademija ima dugu povijest izdavačke djelatnosti koja seže u vrijeme postojanja Umjetničke akademije u Osijeku. Kako je Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku pravni sljednik Umjetničke akademije u Osijeku, tako je preuzela i njezinu izdavačku djelatnost, ponajprije nakladničku cjelinu Biblioteka *Ars Academica* koju danas čini niz od više od 20 naslova. Od 2009. godine, kada započinje povijest izdavaštva Akademije, Biblioteka okuplja sveučilišne udžbenike i znanstvene knjige vezane uz znanost o umjetnosti. Prepoznatljivost Biblioteke odražava se u grafičkom uređenju - ovisno o tome obrađuju li knjige teme vezane uz kazališnu, likovnu ili glazbenu umjetnost, vizualni identitet na koricama prati temu, pridržavajući se zadanih boja: crvene, crne i bijele. Biblioteka Symposia, pak, objavljuje zbornike znanstvenih radova s Akademijinih znanstveno-umjetničkih skupova koji su prepoznati među domaćim i stranim znanstvenicima iz različitih područja humanističkih i društvenih znanosti. Redovito se objavljuju u tiskanom obliku, od 2019. i u elektroničkom izdanju, a od 2023. godine dodjeljivanjem DOI broja znanstvenim radovi-

ma dodatno im je pojačana vidljivost. Prema načelu otvorene znanosti, 15 od 17 objavljenih zbornika nalazi se u otvorenom pristupu na mrežnim stranicama Akademije, kao i šest drugih monografskih elektroničkih izdanja, a njihovoj vidljivosti doprinosi i višejezičnost. Raznolikost Akademijinih izdanja odražava se i u različitim formatima izdavačke djelatnosti. Slikovnice, nota izdanja, grafička mapa te glazbeni CD-ovi upućuju na važnost umjetničkog obrazovanja i stvaralaštva na Akademiji. Tako 26 kataloga izložbi prati odnosno dokumentira galerijske aktivnosti Akademije, osobito nakon osnivanja Akademijine Galerije Knifer. Tu je i brojni sitni tisak koji obuhvaća programske knjižice za znanstvene i umjetničke projekte, godišnje kalendare te plakate za različita kulturna, umjetnička i znanstvena događanja. Znanstveni časopis *New Theories = Nove teorije* izlazi od 2019. godine. U njemu se objavljuju izvorne znanstvene spoznaje o različitim područjima: od umjetnosti do popularne kulture, uključujući kazalište i dramu, teoriju likovne umjetnosti, filologiju, teoriju glazbe te vizualne studije. U tiskanom obliku objavljen je samo prvi broj, a ostalih sedam elektroničkih izdanja može se čitati putem OJS Hrčak platforme. Časopis je uvršten u portal hrvatskih znanstvenih časopisa Hrčak. Mrežni časopis *Akademi-*

je Artos, kao online časopis za znanost, umjetnost i kulturu, izlazi od 2014. godine. Objavljuje znanstvene i stručne radove te članke s fokusom na kulturne fenomene i procese u društvu, umjetnosti i struci, kao i kazališne kritike, prikaze knjiga, izvještaje o manifestacijama te razgovore s istaknutim stručnjacima iz područja znanosti i umjetnosti. Od 2024. godine izlazi u dinamičnijem obliku portala kojem se može pristupiti s Akademijinih mrežnih stranica.

Studentski časopis *Notan* u tiskanom se obliku objavljivao od 2016. godine. Od 2025. godine objavljuje se kao mrežni magazin studenata Akademije, odnosno mrežni portal kojem se može pristupiti s Akademijinih mrežnih stranica. Tekstove, kao i uredništvo, potpisuju studenti, dakle u potpunosti ga stvaraju studenti uz potporu mentora. Za širenje i razvoj izdavačke djelatnosti zaslužni su glavni urednici izdanja koji su se tijekom svih ovih godina izmjenjivali u četverogodišnjim mandatima. S Povjerenstvom za izdavačku djelatnost Akademije donose Plan izdavačke djelatnosti koji, većinom uz potporu nadležnih ministarstava, omogućuje sveukupan napredak njezina izdavaštva. Poticanjem otvorene znanosti i suvremenih kretanja u izdavaštvu možemo očekivati još bolju i bogatiju budućnost Akademijinih izdanja.

Izdavačka djelatnost na Medicinskom fakultetu u Osijeku

Medicinski fakultet Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku (MEFOS) od svog osnutka 1998. godine kontinuirano razvija bogatu izdavačku djelatnost. Za potrebe nastave sveučilišnoga integriranog prijediplomskog i diplomskog studija Medicine, poslijediplomskog doktorskog studija Biomedicina i zdravstvo, prijediplomskog i diplomskog studija Medicinsko-laboratorijska dijagnostika te sveučilišnoga integriranog prijediplomskog i diplomskog studija Farmacija nastavnicima i suradnicima MEFOS-a objavili su više od 120 udžbenika, priručnika i drugih

nastavnih materijala. Do akademske godine 2017./2018. izdavačka je djelatnost obuhvaćala i potrebe studija sestrinstva, fizioterapije, dentalne higijene te dentalne medicine. Osim izdanja na hrvatskom jeziku, objavljeno je i nekoliko originalnih priručnika na njemačkom jeziku za potrebe sveučilišnoga integriranog prijediplomskog i diplomskog studija Medicine na njemačkom jeziku koji se izvodi od akademske godine 2021./2022. MEFOS redovito objavljuje i zbornike radova znanstvenih skupova te poslijediplomskih tečajeva trajne medicinske edukacije. Pe-

riodično se izdaju i sažeci radova mladih istraživača predstavljenih na Danu doktoranada. Nakon razdvajanja Medicinskog fakulteta i Fakulteta dentalne medi-

cine i zdravstva (FDMZ) u akademskoj godini 2017./2018., kada su obje ustanove nastavile djelovati kao samostalne savjetnice Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku,

uspostavljena je trajna suradnja u izdavanju sveučilišnih udžbenika i drugih publikacija. Suradnja je ostvarena i s drugim medicinskim fakultetima u Hrvatskoj te Bosni i Hercegovini. U povodu obilježavanja 10., 20. i 25. obljetnice osnutka Fakulteta objavljene su i prigodne monografije 2008., 2018. i 2023. godine. Medicinski fakultet u Osijeku od 2017. godine izdaje i međunarodni znanstveni časopis "Southeastern European Medical Journal", dostupan u digitalnom izdanju s otvorenim pristupom putem mrežne stranice časopisa.

Časopis je od 2019. godine indeksiran u Directory of Open Access Journals (DOAJ). Unatoč izazovima financiranja izdavačke djelatnosti i ograničenim financijskim sredstvima Fakulteta, autori dio sredstava za objavljivanje udžbenika osiguravaju kroz znanstvene projekte, donacije i druge dostupne javne izvore financiranja. U akademskoj godini 2025./2026. Fakultetsko vijeće Medicinskog fakulteta u Osijeku odobrilo je plan izdavačke djelatnosti koji uključuje 33 nova naslova udžbenika i priručnika predviđena za objavu.

SPORTSKE AKTIVNOSTI NA SVEUČILIŠTU U OSIJEKU

KIFOS u središtu znanosti i sporta - promicanje zdravlja, akademske izvrsnosti i međunarodne suradnje

Lana ŠUSTER

Svibanj i početak lipnja na Kineziološkom fakultetu Osijek protekli su u znaku iznimno bogatih znanstvenih, obrazovnih i društveno korisnih aktivnosti, a cijeli taj dinamičan niz događanja okrunjen je 2. lipnja svečanom sjednicom u povodu šestog Dana Fakulteta. Tom je prigodom dekan, izv. prof. dr. sc. Zvonimir Tomac istaknuo važnost stalnog razvoja studijskih programa i infrastrukture, dok su najistaknutijim pojedincima uručena priznanja. Za izvrsnost u znanstveno-istraživačkom radu nagrađen je doc. dr. sc. Petar Šušnjara, dok je asistentica Lucija Faj primila nagrade za uspješnu mladu znanstvenicu te za objavljeni članak s najvišim čimbenikom odjeka. Nagradu za nastavni rad dobila je doc. dr. sc. Mirela Šunda, a priznanja su dodijeljena i najboljim studentima među kojima se posebno ističu dobitnik nagrade za najbolji diplomski rad Ivan Paravac te Manuela Slišćević, studentica prve godine prijediplomskog studija s najvišim prosječnom ocjenom. Nagradu za izuzetno zalaganje u radu nenastavnog osoblja primili su Andrea Maksimović, suradnica za međunarodnu i međuinstitucijsku suradnju, te Darko Novosel, voditelj Odjela za pravne, kadrovske i opće poslove. Uz već spomenute laureate, na svečanoj sjednici dodijeljena su i brojna druga priznanja istaknutim studentima te partnerima Fakulteta. Nagradu za najbolji diplomski rad primio je Ivan Paravac za istraživanje pod nazivom "Zašto je ekscentrični trening ključan za mišićne stražnje lože", dok su Dekanovu nagradu za najbolje studente u akademskoj godini, uz Manuelu Slišćević, zaslužili i Dorotea Pa-

pić i Dora Adamović s druge i treće godine prijediplomskog studija, kao i studenti diplomskog studija Pavao Pšihistal s prve te Leo i Luka Galić s druge godine. Za uloženi trud izvan redovitih akademskih obveza, pohvale za izvannastavne aktivnosti uručene su studentima Luciji Zatko, Luki Olišu i Anji Veg. Kako bi se istaknula važnost povezanosti sa širom zajednicom, Fakultet je iskazao zahvalnost na uspješnoj suradnji dodijelivši priznanja Darku Dumančiću, ravnatelju Javne ustanove "Park prirode Kopački rit" Ivi Bašiću, predsjedniku Maraton kluba "Hrvatski sokol" Osijek Damiru Černiću, te istaknutim suradnicima iz obrazovnog sustava: Mireli Haber iz Osnovne škole Frana Krste Frankopana, Zvonimiru Čeču iz Osnovne škole Ivana Filipovića i Daliborki Lesar iz Ugostiteljsko-turističke škole Osijek. Da se predan znanstveni rad osječkih kineziologa prepoznaje i u međunarodnim okvirima, pokazao je 15. IS-PAS Svjetski kongres o analizi sportskih performansi u Splitu gdje su doc. dr. sc. Ivana Klaričić i studentica Lana Seder osvojile nagradu za najbolji metodološki rad zahvaljujući inovativnom istraživanju problematike uzorkovanja u odbojci primjenom višestruke regresijske analize. Snažna međunarodna orijentacija Fakulteta potvrđena je i dolaznim mobilnostima, pa su tako osječki studenti nedavno imali priliku slušati predavanja poljskih stručnjaka iz programa Erasmus+ o suvremenim pristupima u prehrani sportaša i utjecaju klimatskih uvjeta na nogometne performanse. Uvaženi mađarski profesor dr. habil. Halasi Szabolcs održao je iznimno korisna gostujuća predavanja posvećena prevenciji dječje pretilosti u školskom okruženju te problemu pogrešne roditeljske percepcije statusa tjelesne

mase djece, naglasivši pri tom nužnost uske sinergije obitelji, škola i kineziologa. Osim usmjerenosti na znanost i visoko obrazovanje, Kineziološki fakultet pokazao je da se aktivno brine i o javnom zdravlju što je zorno demonstrirano 15. svibnja kada je u povodu Svjetskog dana hipertenzije, u suradnji s Medicinskim fakultetom i Hrvatskom ligom za hipertenziju, organizirana velika javnozdravstvena aktivnost u osječkom trgovačkom centru Portanova. Građanima su tom prilikom omogućeni besplatni preventivni pregledi, uključujući mjerenje krvnog tlaka, glukoze i analizu sastava tijela, uz stručno savjetovanje kineziologa i liječnika o važnosti redovite tjelesne aktivnosti u prevenciji kardiovaskularnih bolesti. Uz nesebičnu brigu o široj zajednici, Fakultet kontinuirano pruža podršku vlastitim studentima u svim segmentima njihova razvoja. Kako bi im se olakšao rad u digitalnom akademskom okruženju, u suradnji sa Sveučilišnim računskim centrom organiziran je praktičan webinar o naprednom korištenju sustava Merlin na kojemu je sudjelovalo čak 57 studenata. S druge strane, motivaciju za ostvarivanje sportskih snova studenti su mogli pronaći na tribini naslovljenoj "Od studentskih klupa do boksačkog trona" na kojoj su bivši studenti i poznati osječki boksači Luka Pratljačić i Zvonimir Rebolj podijelili svoja dragocjena iskustva o izazovima usklađivanja zahtjevnih fakultetskih obveza s profesionalnim treninzima i sportskim ozljedama. Sva ta događanja ujedno šalju i snažnu poruku kako Kineziološki fakultet Osijek neprestano i uspješno spaja akademsku izvrsnost, vrhunski sport i brigu o općem zdravlju, profilirajući se kao ustanova koja stvara stručnjake za budućnost.

Sudjelovanje zaposlenika Filozofskog fakulteta na B2Run utrci

Irena PAVELA BANAI

Zaposlenici Fakulteta sudjelovali su na poslovnoj utrci B2Run od 5 km, najvećoj poslovno-sportskoj manifestaciji u Hrvatskoj koja okuplja zaposlenike javnog i privatnog sektora u cilju promicanja zdravlja, timskog duha i aktivnog načina života. Ove godine bilo je preko 1000 natjecatelja iz ukupno 89 tvrtki. Filozofski fakultet u Osijeku nastupio je u kategoriji srednjih tvrtki, a tim fakulteta ostvario je iznimno zapažene rezultate. Posebno vrijedan uspjeh ostvarila je ženska ekipa Fakulteta od samo četiriju članica (Habulinec, Kiš, Pavla Banai i Poljak Rehlicki), osvojivši odlično 2. mjesto u konkurenciji ženskih timova srednjih tvrtki. Taj rezultat dodatno dobiva na važnosti uzme li se u obzir broj prijavljenih timova i snažna konkurencija brojnih poslovnih kolektiva i institucija. U ukupnom ekipnom poretku ekipa Filozofskog fakulteta zauzela je visoko 8. mjesto među 28 prijavljenih srednjih tvrtki, potvr-

divši pritom izvrsnu razinu zajedništva, sportske motivacije i predanosti svojih zaposlenika. Za ekipni su poradak, uz navedene članice, zaslužni Betlehem, Vujić i Mihaljević. Uz ekipne uspjehe, ostvareni su i zapaženi pojedinačni rezultati. Kristina Kiš bila je najbrža žena u kategoriji srednjih tvrtki čime je ostvarila izniman individualni uspjeh i dodatno doprinijela ekipnom plasmanu fakulteta. Odličan individualni rezultat ostvario je i Ruben Betlehem koji je zauzeo 3. mjesto u svojoj kategoriji, potvrdivši kontinuitet kvalitetnih nastupa članova fakultetskog tima. Sudjelovanje na utrci B2Run još je jednom poka-

zalo važnost povezivanja akademske zajednice kroz sport, rekreaciju i aktivnosti usmjerene očuvanju mentalnog i tjelesnog zdravlja. Filozofski fakultet u Osijeku već niz godina aktivno promovira važnost tjelesne aktivnosti i zdravih životnih navika, a nastup na toj utrci bio je prilika za dodatno jačanje timskog duha, međusobne podrške i pozitivne radne atmosfere izvan učionica i ureda. Čestitamo svim članovima i članicama tima Filozofskog fakulteta u Osijeku na izvrsnim rezultatima, sportskom duhu i uspješnom predstavljanju fakulteta na jednom od najvećih poslovnosportskih događanja u Hrvatskoj.

EFOS HUMANITARNA UTRKA

Ivana UNUKIĆ

U sklopu projekta "12 volonterskih aktivnosti za 12 mjeseci" i obilježavanja 65. obljetnice osnutka, Ekonomski fakultet u Osijeku u srijedu 13. svibnja 2026. godine uspješno je organizirao humanitarnu EFOS utrku pod sloganom "Trčimo zajedno. Hodamo zajedno. Doniramo zajedno." Sportsko-humanitarni događaj okupio je više od 250 sudionika - studenata, djelatnika Fakulteta, građana te ljubitelja rekreacije - koji su zajedničkim snagama podržali rad Hu-

manitarne udruge Rijeka ljubavi i njihove Socijalne samoposluže. Sav prihod prikupljen kotizacijama namijenjen je pomoći socijalno ugroženim građanima i obiteljima. Start utrke održan je kod VK Iktus, a sudionici su prošli pet kilometara dugu rutu osječkom promenadom prema Donjem gradu. Kako bi događaj bio dostupan što većem broju sudionika, organizatori su osmislili koncept koji je uključivao i trčanje i hodačanje čime se željelo potaknuti sudjelovanje svih naraštaja, bez obzira na fizičku spremu ili sportsko iskustvo.

Uz sportsku atmosferu, zajedništvo i velik broj volontera, utrka je još jednom pokazala koliko akademska zajednica može doprinijeti društvu kada djeluje s humanitarnim ciljem. Posebno su emotivni bili trenutci zajedničkog ulaska sudionika u cilj, uz snažnu poruku da se svaki korak računa. **UNISPORT prvenstvo u atletici - Zen Stanković i Petra Šešum osvojili medalje!** Na Stadionu Mladosti u Zagrebu 14. svibnja 2026. održano je UNISPORT prvenstvo u atletici. Sveučilište J. J. Strossmayera predstavljalo je 27 natjecatelja među kojima i nekoliko naših studenata. Ekipa je zabilježila izvanredan uspjeh: osvojena su dva pehara za treće mjesto, kod studentica i studenata, te ukupno šest medalja. Jedinu zlatnu medalju za Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku osvojio je EFOS-ov student Zen Stanković, pobijedivši u utrci na 3000 m rezultatom 9:57,26. Zen je u utrci na 1500 m zauzeo odlično četvrto mjesto, a osvojio je i srebro kao član štafete 4 x 400 m. Među studenticama istaknula se Petra Šešum osvojivši srebrnu medalju kao članica štafete 4 x 100 m. Petra je također nastupila u utrci na 400 m i zauzela odlično četvrto mjesto. Voditeljica sveučilišne ekipe bila je predavačica Tjelesne i zdravstvene kulture Šara Aščić. **Čestitamo svim sudionicima, a posebno našim studentima koji su još jednom ponosno predstavili Sveučilište i EFOS.**

BIOLOŠKA VEČER

Barbara TUNJIĆ

Biološka večer, u organizaciji Studentskog zbora Odjela za biologiju, uz potporu Povjerenstva za popularizaciju znanosti, i ove je godine okupila studente, djelatnike Odjela za biologiju, članove Alumni udruge BiolOs te brojne prijatelje Odjela u ugodnoj i opuštenoj atmosferi ispunjenoj druženjem, kreativnošću i humanitarnim aktivnostima.

Večer je započela Igrama bez granica u kojima su sudionici kroz niz zabavnih timskih izazova pokazali spretnost, snalažljivost i natjecateljski duh. Uz mnogo smijeha, navijanja i dobre energije studenti i djelatnici imali su priliku bolje se upoznati i zajednički provesti vrijeme u opuštenom ozračju. U nastavku programa održana je radionica izrade zakrpa od stare odjeće i recikliranih materijala. Sudionici su kroz praktičan rad upoznali mogućnosti ponovne uporabe tekstila te na kreativan način promišljali o važnosti održivog razvoja i smanjenja tekstilnog otpada. Radionica je pokazala kako se i male promjene u svakodnevnim navikama mogu pretvoriti u pozitivan doprinos očuvanju okoliša. Iznimno zanimanje sudionika privukla je dodjela nagrada Natječaja za najbolju studentsku fotografiju Odjela za biologiju u sklopu projekta popularizacije znanosti Biolog-i-Ja. Natječajem Odjel potiče studente na kreativno izražavanje kroz fotografiju inspiriranu biologijom te nagrađuje najbolje radove. Nagrađen je student Fran Fišer za fotografiju "Hyla arborea" koja je osvojila najveći broj oznaka "sviđa mi se" na društvenim mrežama Odjela za biologiju. Prema ocjeni članova Povjerenstva za popularizaciju znanosti Odjela

za biologiju nagrađena je studentica Ivana Rođak za fotografiju "Čuvar godova", dok je za umjetnički dojam, prema izboru prorektora za umjetnost, kulturu i sveučilišno izdavaštvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, prof. dr. art. Roberta Raponje, nagradu osvojila studentica Ana Marija Glavačević za fotografiju "Harmonija svjetova". Nastavak vesele atmosfere donio je kviz općeg znanja u kojem su ekipe odmjericile znanje iz različitih područja, ali i pokazale odličan timski duh.

Humanitarni karakter ovogodišnje Biološke večeri ostvaren je kroz humanitarnu tombolu. Zahvaljujući velikom odazivu sudionika i brojnim donatorima nagrada, tombola je još jednom pokazala spremnost akademske zajednice da zajedničkim djelovanjem pruži podršku onima kojima je ona najpotrebnija. Sva prikupljena sredstva donirana su Dječjem domu Klasje Osijek.

Večer se nastavila uz glazbu, druženje i brojne neformalne razgovore koji su zaokružili još jedno uspješno izdanje ovog tradicionalnog događaja. Raznovrstan program potvrdio je koliko takva okupljanja doprinose povezivanju akademске zajednice te stvaranju prostora za neformalno druženje izvan nastavnih i znanstvenih aktivnosti.

FERIT okupio stručnjake: baterijski sustavi postaju temelj modernog elektroenergetskog sustava

Danijel TOPIĆ

Na Fakultetu elektrotehnike, računarstva i informacijskih tehnologija Osijek (FERIT) održana je stručna radionica "Primjena baterijskih sustava u elektroenergetskom sustavu" koja je okupila predstavnike akademske zajednice, energetskog sektora, javne uprave i gospodarstva u cilju razmjene znanja i iskustava o ulozi baterijskih spremnika u energetske tranziciji. Radionica je održana uz pokroviteljstvo Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost (FZOEU) i Osječko-baranjske županije. Sudionike su pozdravili Mirko Budiša, zamjenik direktora FZOEU-a, dr. sc. Dragan Vulin, zamjenik gradonačelnika Grada Osijeka, Suzana Kovačić, pročelnica Upravnog odjela za prostorno uređenje, graditeljstvo i imovinsko-pravne poslove Osječko-baranjske županije, te prof. dr. sc. Tomislav Matić, dekan FERIT-a. U uvodnom dijelu programa predstavljene su mogućnosti financiranja projekata energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije. Predstavnici FZOEU-a istaknuli su važnost ulaganja u nove tehnologije koje podupiru zelenu tranziciju i jačanje energetske neovisnosti. Stručni dio radionice otvorio je prof. dr. sc. Danijel Topić s FERIT-a predavanjem "Potreba za baterijskim sustavima u elektroenergetskom sustavu", naglasivši važnost sustava za pohranu energije u uvjetima sve većeg udjela

obnovljivih izvora energije. O tehnološkom razvoju baterija govorio je prof. dr. sc. Hrvoje Pandžić s Fakulteta elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu u predavanju "Trenutni razvoj tehnologija baterija za stacionarnu primjenu". Praktična iskustva u razvoju projekata baterijskih spremnika predstavio je Dejan Hideg iz tvrtke TEO Bilišće d. o. o. kroz predavanje "Projektiranje i implementacija baterijskih sustava", dok je dr. sc. Tomi Medved sa Sveučilišta u Ljubljani održao predavanje "Slovenska iskustva s baterijskim spremnicima", prikazavši primjere dobre prakse i iskustva iz susjedne Slovenije. U završnom dijelu održana je panel-rasprava na kojoj su sudjelovali predstavnici FZOEU-a, HEP ODS-a, HOPS-a, Sveučilišta u Ljubljani, Osječko-baranjske županije i gospodarstva. Raspravljalo se o budućoj ulozi baterijskih sustava u Hrvatskoj, regulatornim izazovima, poslovnim modelima te mogućnostima razvoja domaće industrije povezanih s baterijskim tehnologijama. Sudionici su zaključili kako će baterijski sustavi imati ključnu ulogu u povećanju fleksibilnosti elektroenergetskog sustava, integraciji obnovljivih izvora energije i osiguravanju stabilnosti mreže. Istaknuta je potreba za daljnjom suradnjom znanstvene zajednice, industrije, investitora i javnog sektora kako bi se ubrzao razvoj tehnologija za pohranu energije i osigurala uspješna energetska tranzicija Hrvatske.

Hrvatsko agroekonomsko društvo proslavilo 30 godina rada i predstavilo rezultate istraživanja o bacanju hrane

Hrvatsko agroekonomsko društvo (HAED) svečano je obilježilo 30. godišnjicu uspješnog rada i djelovanja na Agronomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Tom prigodom održan je izvještajni Sabor, upućena retrospektiva na tri desetljeća doprinosa razvoju agrarne struke, te predstavljeno važno istraživanje o navikama kućanstava pri upravljanju hranom.

Tri desetljeća rada na održivosti poljoprivrednih sustava

HAED već trideset godina kontinuirano okuplja stručnjake, znanstvenike i ključne dionike zainteresirane za napredak agrarne ekonomike u Hrvatskoj. Kroz brojne projekte, znanstvena istraživanja, stručne rasprave i javna događanja, društvo aktivno doprinosi boljem razumijevanju i unapređenju domaćih poljoprivrednih i prehrambenih sustava te sustavnom jačanju njihove ekonomske i ekološke održivosti. Tim povodom predsjednica Društva, prof. dr.sc. Tihana Sudarić osvrnula se na povijest društva, najvažnije aktivnosti i budućie izazove. Tijekom svečane obljetnice Društva podjeljene su zahvalnice utemeljiteljima društva, uvaženim članovima te potpornim i suradničkim institucijama.

Panel rasprava "Hrana nije otpad": Ključni rezultati

U sklopu svečanog skupa održana je panel rasprava pod nazivom "Hrana nije otpad", na kojoj su javnosti predstavljeni preliminarni rezultati zajedničkog projekta Agronomskog fakulteta i Zagrebačke županije. Istraživanje provedeno na uzorku od 328 kućanstava otkrilo je ohrabrujuće, ali i upozoravajuće podatke o ponašanju građana:

Navika i ponašanje ispitanika u kućanstvima

10,3% ispitanika često ili vrlo često baca hranu u svojem kućanstvu, što ukazuje na relativno visoku inicijalnu odgovornost većine građana. 81,4% građana uvijek ili često provjerava postojeće stanje zaliha hrane u hladnjaku prije odlaska u kupnju. 68,6% ispitanika navodi da uvijek ili često unaprijed detaljno planira kupnju hrane, što dokazuje razvijenu kulturu planiranja. 14,0% ispitanika često ili uvijek hranu kupuje impulzivno, dok 50,9% njih to čini tek ponekad.

Najveće prepreke smanjenju otpada

Unatoč pozitivnim brojkama u planiranju, istraživanje identificira duboko ukorijenjene navike kućanstva kao glavne prepreke daljnjem smanjenju otpada (primjerice, situacije u kojima ukućani odbijaju jesti ostatke obroka). Kao drugi ključni problem izdvaja se nedostatak vremena potreban za kvalitetno planiranje obroka i same kupovine.

Najava znanstveno-stručne konferencije

Ovakva i slična aktualna istraživanja iz područja ekonomike poljoprivrede, agrobiznisa, agrarne politike te tržišta hrane bit će detaljno prikazana i raspravljena u sklopu predstojeće tradicionalne znanstveno-stručne konferencije "Inovacije i agrobiznis" Hrvatskog agroekonomskog društva, koja se tradicionalno održava svake godine krajem studenog. Ove godine tema će biti "Umjetna inteligencija i pametni razvoj ruralnih područja", a održat će se na Fakultetu agrobiotehničkih znanosti u Osijeku.

ODJEL ZA BIOLOGIJU I OVE GODINE DIO STEAM FESTA

Martina VARGA

Dana 13. lipnja 2026. godine u Osnovnoj školi Mladost u Osijeku održan je ovogodišnji STEAM fest u organizaciji Udruge STEAM centar. Festival je ponovno okupio brojne izlagače u cilju popularizacije znanosti, tehnologije, inženjerstva, umjetnosti i matematike među djecom i mladima. Odjel za biologiju rado se uključio u tu manifestaciju, nastavljajući podupirati ini-

ciјative koje promiču STEAM područja i interes za prirodne znanosti. Odjel su predstavljale članice Povjerenstva za popularizaciju znanosti, izv. prof. dr. sc. Senka Blažetić, doc. dr. sc. Jasenka Antunović Dunić i doc. dr. sc. Martina Varga, koje su za posjetitelje pripremile interaktivnu radionicu BrainGym. BrainGym je metoda učenja koja se temelji na pokretu i jednostavnim vježbama za mozak, a osmišljena je kako bi potaknula koor-

dinaciju pokreta, suradnju moždanih hemisfera, koncentraciju, pažnju i motoričke sposobnosti. Kroz niz zabavnih izazova u kojima su istovremeno izvodili različite pokrete lijevom i desnom rukom, sudionici su na zanimljiv i pristupačan način istraživali povezanost mozga i tijela. Takve aktivnosti doprinose razvoju fine motorike, koordinacije, prostorne orijentacije i sposobnosti usmjerenjavanja pažnje, ali i pokazuju da se uče-

nje može uspješno odvijati kroz igru, kretanje i aktivno sudjelovanje. Velik interes djece i njihov entuzijazam tijekom radionice još su jednom potvrdili važnost takvih događanja u približavanju znanosti mladima. Sudjelovanjem na STEAM festu Odjel za biologiju nastavlja doprinositi stvaranju poticajnog okruženja u kojem djeca kroz iskustveno učenje razvijaju znanstvenu znatjelju, kreativnost i ljubav prema istraživanju.

UČITE PAMETNIJE, NE TEŽE: NOVA PLATFORMA ZA RAZVOJ INOVACIJSKIH KOMPETENCIJA

TERA Tehnopolis

Želite li naučiti više o transferu tehnologije, mentoriranju i *coachingu* ili o drugim temama koje unaprijeduju inovacijski ekosustav? Naučite osnove ili idite korak dalje s novim znanjem! U sklopu projekta IaaS4DR - *Innovation as a Service for Danube Region* TERA Tehnopolis, s partnerima iz Austrije, BiH, Crne Gore, Češke, Mađarske, Njemačke, Rumunjske, Slovačke, Slovenije i Ukrajine, razvila je platformu za učenje dostupnu na poveznici iaas4dr.eu.

Projekt IaaS4DR posebno je usmjeren na industrijska, ruralna i udaljena područja, gdje su inovacijske potpore često manje dostupne, te nastoji unaprijediti kvalitetu lokalnih usluga potpore inovacijama i osnažiti organizacije koje pružaju podršku

istraživačima, inovatorima, poduzetnicima i općenito razvoju novih tehnologija. Platforma je usmjerena na jačanje kompetencija u području inovacija, transfera tehnologije i razvoja poduzetničkog okruženja u dunavskoj regiji te obje-

dinjuje različite oblike edukacije - interaktivno učenje, praktične vježbe, studije slučaja i samostalno učenje - omogućujući fleksibilan pristup sadržajima prilagođenima različitim ciljnim skupinama, njihovim interesima i poslovnim potrebama. Besplatnom prijavom na platformu iaas4dr.eu iskoristite mogućnost povezivanja s rastućom nadnacionalnom zajednicom stručnjaka za potporu inovacijama! Projekt IaaS4DR podržan je u okviru programa Interreg Danube Region Programme, uz sufinanciranje Europske unije. Za dodatne informacije zainteresirani se mogu obratiti TERA Tehnopolisu d. o. o. putem e-pošte na ured@tera.hr, telefonom na 031/251-000 ili osobno na adresi Trg Ljudevita Gaja 6, 31000 Osijek.

Potpisivanje Sporazuma između Filozofskog fakulteta i SOS - Dječjeg sela Ladimirevci

Luka PRIJČ

Dekan Filozofskog fakulteta u Osijeku prof. dr. sc. Ivan Trojan i ravnatelj SOS - Dječjeg sela Ladimirevci Zoran Relić potpisali su 12. svibnja 2026. Sporazum o suradnji navedenih ustanova. Potpisivanjem Sporazuma teži se ostvarenju različitih ciljeva - od organiziranja raznih radionica i seminara do studentskih osposobljavanja putem različitih aktivnosti.

Osim korištenja kadrovskih potencijala suradnika, zamisao Sporazuma jest poboljšanje ukupne učinkovitosti obiju ustanova. Važno je napomenuti da je povod za potpisivanje Sporazuma proizašao od Povjerenstva za suradnju s partnerima iz zajednice Filozofskog fakulteta. Suradnjom Fakulteta i drugih ustanova omogućuje se dodatan razvitak studenata i primjena stečenog znanja što je nužno za profesionalan razvoj.

MALI MEDIJSKI ISTRAŽIVAČI

Darija KUHARIĆ

Na poziv profesorice Renee Hobbs sa Sveučilišta Rhode Island dr. sc. Darija Kuharić, docentica Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti i voditeljica Centra za antropologiju odgoja i obrazovanja, održala je 11. svibnja 2026. online predavanje *Media Literacy in Preschool: A Case Study from Croatia*. U izlaganju je predstavljen primjer dobre prakse iz Hrvatske usmjeren na razvoj medijske pismenosti u ranom i predškolskom odgoju, s posebnim naglaskom na mogućnosti razvoja kritičkoga razumijevanja medijskih poruka već u predškolskoj dobi. Predavanje je održano uživo putem YouTube kanala, a dostupan je i njegov zapis. Time je međunarodnoj publici omogućen uvid u pristupe koji se u hrvatskom kontekstu razvijaju u cilju poticanja medijske pismenosti kod djece najranije dobi. U središtu izlaganja bio je projekt *Mali medijski istraživači* u okviru kojega su provedene različite aktivnosti s djecom predškolske dobi u osječkim dječjim vrtićima (DV Nevičica i DV Vedri dani), uključujući radionice o oglašavanju, posjet HRT Radio Osijeku, suradnju s roditeljima te izradu publikacije koja objedinjuje dječje radove i dokumentaciju projektnih aktivnosti. Posebno je istaknuto kako se medijska pismenost u ranom djetinjstvu može razvijati kroz razgovor, opažanje, iskustveno učenje i kreativno izražavanje djece. Publikacija pod istim naslovom izašla je iz tiska u rujnu 2025. godine, u izdanju Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku i Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti. U webinaru je naglašena njezina važnost kao trajnog zapisa projektnih aktivnosti te kao primjera povezivanja odgojno-obrazovne prakse,

dječjega stvaralaštva i institucionalne suradnje. U okviru predavanja predstavljena je i slikovnica *Zlorekov tajni plan*, nastala kao rezultat projektnih aktivnosti i dječjega stvaralaštva. Riječ je o pedagoškom materijalu koji djeci na njima blizak i razumljiv način približava temu utjecaja oglašavanja i medijskih poruka, a prati ga i dodatan materijal usmjeren na razumijevanje priče, razvoj medijske pismenosti te poticanje kreativnog i refleksivnog izražavanja. U tom je kontekstu najavljeno izdanje toga jedinstvenog materijala: autor ilustracija, naime, sedmogodišnjak je čiji je likovni talent prepoznat tijekom provođenja projekta u DV Nevičica. Njegovih dvadeset ilustracija autoričine priče trebalo bi biti objavljeno u rujnu 2026. godine u tiskanom i elektroničkom obliku, na hrvatskom (Zlorekov tajni plan) i engleskom jeziku (*Adbad's Secret Plan*). Time će taj pedagoški materijal postati dostupan široj stručnoj i akademskoj publici te otvoriti dodatne mogućnosti njegove primjene u nacionalnom i međunarodnom kontekstu. Dodatnu vrijednost tom međunarodnom predstavljanju daje i činjenica da je poziv na predavanje došao od prof. Renee Hobbs, jedne od najistaknutijih suvremenih stručnjakinja u području medijske i digitalne pismenosti. Njezin znanstveni i stručni rad već godinama snažno utječe na razvoj me-

dijskog obrazovanja, kritičkoga razumijevanja medijskih sadržaja, digitalnoga građanstva i kreativne uporabe medija u odgoju i obrazovanju. Poziv upućen doc. dr. sc. Dariji Kuharić tako predstavlja i važno međunarodno priznanje relevantnosti istraživanja i prakse koja se na Fakultetu razvija u području medijske pismenosti djece rane i predškolske dobi. To predstavljanje još je jednom potvrdilo važnost razvoja medijske pismenosti od najranije dobi kao i značenje suradnje između odgojitelja, roditelja, visokoškolskih ustanova i medijskih partnera u oblikovanju kvalitetnih i održivih odgojno-obrazovnih praksi. Zahvaljujući održanom webinaru, ostvareni su i novi međunarodni kontakti, na inicijativu dr. sc. Sofije T. Theodosiadou, docentice s Fakulteta za obrazovne znanosti Sveučilišta Aristotel u Solunu, gospodina Thaera Thabeta, obnašatelja dužnosti ravnatelja Odjela za medije pri palestinskom Ministarstvu obrazovanja, i njegova mentora dr. sc. Ashrafa Abu Khayrana, docenta s Fakulteta za obrazovne znanosti pri Sveučilištu Al-Quds u Jeruzalemu. U tom se smislu u predstojećem razdoblju očekuje konkretnije definiranje mogućih oblika suradnje, razmjena iskustava i povezivanje u budućim aktivnostima i projektima iz područja medijske pismenosti, ranoga i predškolskog odgoja te obrazovanja budućih odgojitelja.

Održiva suradnja FOOZOS-a i Hrvatske samouprave Mađarske

Ljubica NEDIĆ

Na poziv Hrvatske samouprave Mađarske podružnice Pescudvard prof. dr. sc. Emina Berbić Kolar, dekanica Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti, šalje u kontinuitetu svoje suradnike u Mađarsku na održavanje Hrvatskoga kulturno-jezičnoga kampa. Hrvate u Mađarskoj danas čini sedam hrvatskih subetničkih zajednica: gradišćanski Hrvati, pomurski Hrvati, podravski Hrvati, Šokci, Bošnjaci, Bunjevci i Raci. Bošnjaci ili bošnjački Hrvati žive u selima u okolini Pečuha (Pécs). Najviše ih je u Salanti (Szalánta), Mišljenju (Kozármisleny), Kukinju (Kökény), Udvaru (Pécsudvard) i Poganu (Pogány), a mnogo bošnjačkih Hrvata živi u Pečuhu. Šokce u Mađarskoj možemo podijeliti na tri podskupine: seoski Šokci, gradski Šokci i podravski Šokci. Budući da je mnogo šokačkih sela u blizini Pečuha, i velik broj Šokaca živi u Pečuhu. Naselje Udvar (mađ. Pécsudvard) smješteno je nedaleko od Pečuha, a naziv Udvar prvi put spominje se 1181. godine u obliku Udwarich, mađarskog značenja velike gospodske

kuće. Do turskih osvajanja selo je bilo nastanjeno Mađarima. Hrvati u selo dolaze tijekom i poslije turskih ratova i to s područja Bosne. Do druge polovine 19. stoljeća u selu žive isključivo Hrvati, ali u 20. stoljeću nastanjuju se i Mađari i Nijemci, i to u većem broju. Broj Hrvata 1970. čini 2/3 stanovništva. Do 2001. njihov će se broj smanjiti na 125 (20 %, ukupno stanovništvo 620), a 2011. ta će brojka ostati poprilično ista: 128 (17 %, ukupno 731 stanovnik). Hrvati u Udvaru pripadaju etničkoj skupini Bošnjaka, a sebe nazivaju Bošnjacima te govore posebnim dijalektom štokavskog govora hrvatskog jezika. Svake godine održava se mjesni dan Hrvata pod nazivom Udvarsko veselje te se održavaju kampovi za djecu na hrvatskome jeziku. Ove godine Kamp je vodila Ljubica Nedić, doktorandica doktorskoga studija Obrazovne znanosti i perspektive obrazovanja s FOOZOS-a. Jedanaesti po redu Kamp u Pescudvardu odvijao se od 29. lipnja do 5. srpnja 2026. godine od 7 do 17 sati u cilju popularizacije i očuvanja hrvatskoga jezika, kulture i povijesti u višejezičnoj sredini. U

Kampu je sudjelovalo tri-desetak djece u dobi od 5 do 15 godina. Ljetni kampovi poput toga doprinose stjecanju iskustva novih generacija djece hrvatske nacionalne manjine u Mađarskoj. Kroz igru, zabavu, pjesmu i učenje upoznavali su hrvatski jezik, kulturu, povijest, kulturnu i prirodnu baštinu, običaje te interakcijom razmjenjivali postojeća i usvajali nova znanja. Organizatori Kampa članovi su Hrvatske samouprave Udvarda na čelu s gospodom Martom *Báricsné Rónai* koja je putem natječaja prema Središnjem državnom uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske osigurala sredstva za održavanje besplatnoga kampa na radost djece i zahvalnost roditelja. Petar Balaž i Ivana Božanović, kao zastupnici Hrvatske narodnosne samouprave Udvara, svakog ljeta sudjeluju u organizaciji Kampa. Posebno svečano bilo je u nedjelju, posljednjega dana Kampa, kada su djeca sudjelovala pjesmom, čitanjima i molitvama u misnome slavlju. Bio je nazočan i generalni konzul Republike Hrvatske u Mađarskoj, gospodin Drago Horvat. Prigodan program, koji je uključivao pjesme, ples i recitaciju, za sve su nazočne izvela djeca na tratinu ispred crkve. Program su činili bečarac, kolo i splet igara, a djeca su tada predstavila i uratke izradene tijekom kampa: tihe knjige, herbarij zavičajnih zeljastih i drvenastih biljaka te biblijsku priču o Navještenju Marijinu koji su darovani gospodinu konzulu, gospodinu kantoru, župniku i novinarima. Bila je to prigoda za stvaranje novih prijateljstava i sklapanje održivih suradnji Hrvata u Mađarskoj i Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti.

PSIHOLOŠKO SAVJETOVALIŠTE

RUMINACIJA – KAD RAZMIŠLJANJE POSTANE ZAMKA

Ana KURTOVIĆ
Cogito, ergo sum.
René Descartes

Ljudski je um izvanredan alat. Naša sposobnost razmišljanja, planiranja, predviđanja ishoda i mentalnog rješavanja problema jedan je od ključnih razloga zašto je ljudska vrsta postala dominantna na planeti. Zahvaljujući toj sposobnosti, istražujemo prirodu, razvijamo tehnologiju, liječimo bolesti i stvaramo umjetnost. Evolucija je favorizirala mozak koji može učiti iz prošlosti i zamišljati budućnost jer je to povećavalo prilike za preživljavanje. Međutim, kao i svaki moćan alat, i taj ima drugu stranu medalje. Ponekad se sustav koji nam pomaže u rješavanju problema može "zaglaviti" te umjesto rješenja počne proizvoditi beskrajan krugove istih misli. Kada se to dogodi, razmišljanje prestaje biti korisno i postaje izvor patnje.

U svakodnevnom govoru često se koristi izraz "overthinking" ili pretjerano razmišljanje. Većina ljudi pod tim podrazumijeva situacije u kojima predugo analiziramo kakvu odluku, razgovor ili buduću događaj. Primjerice, nakon ispita možemo satima razmišljati jesmo li odgovorili na pitanje na najbolji mogući način ili prije važnog razgovora zamišljati desetak mogućih scenarija. Ruminacija je slična pretjeranom razmišljanju, ali ima i značajnih razlika. Sama riječ dolazi od latinske riječi *ruminare* (preživati), a u psihologiji označava ponavljajuće i pasivno usmjeravanje pozornosti na vlastite probleme, pogreške, negativne emocije i njihove moguće uzroke. Osoba neprestano "vrti" scenarije u glavi, vraća se istim mislima i pitanjima poput: "Zašto sam to rekao?", "Zašto mi se to dogodilo?", "Što nije u redu sa mnom?".

Važno je naglasiti da ruminacija nije isto što i produktivno promišljanje problema. Kada konstruktivno razmišljamo, analiziramo situaciju, sagledavamo različite mogućnosti i postupno se približavamo odluci ili rješenju. Takav proces, čak i kada je zahtjevan, obično rezultira novim uvidima, jasnijim razumijevanjem problema ili konkretnim planom djelovanja. Ruminacija izgleda drukčije. Umjesto napretka, osoba se vraća istim mislima, pitanjima i zaključcima, često usmjerenima na vlastite pogreške, neuspjehe ili neugodne događaje iz prošlosti. Misli se ponavljaju iznova i iznova, bez stvarne promjene perspektive. Mnogi pritom opisuju osjećaj kao da su "zarobljeni u vlastitoj glavi" ili kao da su izgubili kontrolu nad tijekom svojih misli. Umjesto da osoba upravlja svojim mislima, čini se kao da misli upravljaju njome. Upravo je taj osjećaj zaglavljenosti i nemogućnosti mentalnog odmaka jedno od ključnih obilježja ruminacije. Zanimljivo je da ruminacija djelomice nastaje upravo zato što naš mozak pokušava pomoći. Problem ili neugodno iskustvo doživljava kao nešto važno pa mu se stalno vraća u pokušaju da ga razumije i riješi. No za ra-

zliku od matematičkog zadatka ili praktičnog problema, mnoge životne situacije nemaju jasan odgovor. Tada mozak nastavlja tražiti rješenje koje možda ne postoji, trošeći pritom značajnu količinu mentalne energije. Posljedice mogu biti značajne. Ruminacija održava i pojačava neugodne emocije, otežava koncentraciju, narušava san i povećava osjećaj bespomoćnosti. Brojna istraživanja povezuju je s anksioznošću i depresivnošću. Što više vremena provodimo u beskonačnoj analizi vlastitih problema, manje vremena provodimo u aktivnostima koje bi nam mogle pomoći da se osjećamo bolje.

Što možemo učiniti kada primijetimo da smo upali u taj mentalni vrtlog?

Prvi je korak prepoznati razliku između rješavanja problema i ruminacije. Korisno je zapitati se: "Dolazim li do novih zaključaka ili samo ponavljam iste misli?" Ako se već deset minuta, sat vremena ili nekoliko dana vrtimo oko istih pitanja bez pomaka, vjerojatnije je da takvo razmišljanje nije funkcionalno.

Jedna od jednostavnih tehnika iz kognitivno-bihevioralne terapije jest STOP tehnika. Kada primijetimo da nas misli ponovno uvlače u poznati krug, možemo mentalno ili naglas reći "Stop!" pri čemu si možemo pomoći i imaginacijom pa zamisliti veliki dlan ruke koji signalizira pogrešan smjer ili prometni znak STOP. Nakon toga svjesno usmjeravamo pozornost na sadašnji trenutak ili na neku konkretnu aktivnost. Cilj nije potisnuti misli, nego prekinuti automatski obrazac koji ih održava, te vježbati preusmjeravanje misli.

Korisne mogu biti i tehnike uzemljenja. Poznata metoda 5-4-3-2-1 uključuje usmjeravanje pozornosti na pet stvari koje vidimo, četiri koje možemo dodirnuti, tri koje čujemo, dvije koje možemo namirisati i jednu koju možemo okusiti. Ta vježba pomiče fokus od beskonačnih nizova misli prema sadašnjem trenutku i neposrednom iskustvu što smanjuje preplavljenost mislima i neugodnim emocijama koje ih prate.

Pomažu i tehnike imaginacije. Neki ljudi zamišljaju da svoje misli stavljaju na oblake koji prolaze nebom ili na lišće koje pluta niz rijeku. Takve vježbe ne pokušavaju ukloniti misli, nego mijenjaju naš odnos prema njima. Misao postaje mentalni događaj koji možemo promatrati, pustiti da dođe i ode, a da im nužno ne vjerujemo, slijedimo ih ili se protiv njih borimo.

Na kraju, možda je najvažnije zapamtiti da problem nije u tome što razmišljamo previše jer smo nesigurni, slabi, neorganizirani ili sl. Upravo suprotno. Ruminacija je nusprodukt jedne od najvrjednijih ljudskih sposobnosti – sposobnosti mišljenja. No kao što snažan motor može raditi u previsokim okretajima, tako i naš um ponekad ode u "overdrive". Tada rješenje nije razmišljati još više, nego naučiti kada je vrijeme da izidemo iz glave i vratimo se životu koji se odvija ovdje i sada.

Održana 4. Europska GREEN konferencija - GREEN 2026

Mirna HABUDA-STANIĆ

Četvrta Europska GREEN konferencija (4th European GREEN Conference - GREEN 2026)

održana je od 26. do 29. svibnja 2026. godine u Hotelu Olympia Vodice SKY u Vodici.

Tijekom četverodnevno programa konferencija je još jednom potvrdila svoj status jednog od najvažnijih međunarodnih skupova posvećenih zaštiti okoliša, održivom razvoju i zelenoj tranziciji koji se održava u Hrvatskoj, a koji okuplja znanstvenike, stručnjake, predstavnike gospodarstva, javnog sektora i nositelje odluka iz brojnih europskih zemalja.

Ovogodišnja GREEN 2026 konferencija održana je uz pokroviteljstvo Misije Europske unije "Obnovimo naš ocean i vode", Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije RH, Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih RH, Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva RH, Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije RH, Ministarstva turizma i sporta RH, Akademije tehničkih znanosti Hrvatske, Hrvatske gospodarske komore, Hrvatskih voda, JU Park prirode Vransko Jezero te Turističke zajednice grada Vodice. Zlatni sponzori konferencije bili su Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost te tvrtka Toyota Adria d.o.o..

Ovogodišnja GREEN konferencija okupila je 290 autora iz 17 zemalja i 88 institucija, koji su predstavili ukupno 98 znanstvenih i stručnih radova kroz 3 plenarna i 6 pozvanih predavanja te usmena i posterska priopćenja. Radovi su obuhvatili širok spektar tema, od klimatskih politika, upravljanja vodnim resursima i kružnog gospodarstva do biotehnologije, energetike i inovativnih rješenja za ostvarivanje ciljeva Europskog zelenog plana i Ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda (UNSDGs). Konferenciju su organizirali Međunarodno udruženje znanstvenika i stručnjaka za zaštitu okoliša (IAESP) i Pre-

hrambeno-tehnološki fakultet Osijek uz potpru partnerskih institucija iz Hrvatske i inozemstva, stvarajući platformu za izvrsnu razmjenu znanja te povezivanje znanosti, gospodarstva i javnog sektora.

Svečano otvorenje konferencije obilježila je i dodjela priznanja Međunarodnog udruženja znanstvenika i stručnjaka za zaštitu okoliša istaknutim znanstvenicima koji su svojim radom značajno doprinijeli organizaciji Europske GREEN konferencije. Priznanja su uručena prof. dr. sc. Ani Gavrilović s Agromorskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, doc. dr. sc. Jeleni Lončar sa Sveučilišta u Zadru te prof. dr. sc. Tanji Žuna Pfeiffer i doc. dr. sc. Valentini Bušić sa Sveučilišta Jurja Strossmayera u Osijeku.

Posebnu pozornost privukla su plenarna predavanja uglednih stručnjaka. Opunomoćena ministrica izv. prof. dr. sc. Nives Mazur Kumrić iz Stalnog predstavništva Republike Hrvatske pri Europskoj uniji govorila je o oblikovanju održive budućnosti Europe kroz kohezijske politike, strateška ulaganja i uključivanje građana u zelenu i digitalnu tranziciju. Dr. sc. Dario Silić predavač na Swiss School of Business and Management i direktor BINA ISTRRA d.d. predstavio je primjer održivog upravljanja i zaštite okoliša na Istarskom ipilonu. Posebnost programa bilo je i "noćno plenarno predavanje" prof. dr. sc. Anite Pichler s Prehrambeno-tehnološkog fakulteta Osijek, koja je, govoreći o utjecaju klimatskih promjena na vinogradarstvo i vinarstvo, spojila znanstvene spoznaje o utjecaju okoliša s degustacijom pojedinih vrsta graševine.

Važan dio programa činila su tri tematikama i sudionicima aktualna EU panela.

Na EU panelu "Putovanje na zeleni način", koji je moderirao Kornat Vilović, govorio je Žarko Latković iz Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost, Dino Brekalo iz Toyota Adria d.o.o., Janko Breški iz Končar - Električna vozila d.d., Slobodan Eršlan iz Liburnije Zadar d.o.o. te Željko Ukić iz HŽ Putnički prijevoz d.o.o..

Panel "Stvarnost zelene tranzicije - izazovi integracije obnovljivih izvora energije" moderirala je Ivana Rešetar, a sudjelovali su Darjan Budimir iz Hrvatskog operatora tržišta energije d.o.o., Dejan Liović iz Hrvatskog operatora prijenosnog sustava d.d., Goran Majstović iz Energetskog instituta Hrvoje Požar te Zlatko Zmijarević iz Hrvatske energetske regulatorne agencije.

Treći EU panel bavio se izazovima zelene javne nabave, a sudionici su bili Vedran Težak iz Središnje agencije za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije, Mateja Matković iz Ministarstva gospodarstva Republike Hrvatske, Dejan Pap iz Hrvatskih voda te Anđelko Rukelj iz Public Procurement Solutions d.o.o. i Željko Šustra iz tvrtke APIS IT d.o.o..

Novost ovogodišnje GREEN konferencije bila je sekcija Student GREEN Lab, koja je mladim istraživačima i studentima omogućila predstavljanje inovativnih ideja i projekata, potvrđujući važnost njihova aktivnog uključivanja u razvoj održivih rješenja. Velik interes izazvala je i sekcija Zona GREEN projekata, u okviru koje je predstavljeno jedanaest međunarodnih projekata usmjerenih na razvoj zelenih tehnologija i održivih rješenja. Posljednjeg dana konferencije, sudionicima je održana terenska edukacija u Parku prirode Vransko jezero u sklopu koje su jezero obišli brodom te posjetili ornitološki rezervat i vidikovac Kamenjak.

GREEN 2026 još jednom je potvrdio svoju ulogu važnog regionalnog i međunarodnog foruma za razmjenu znanja, razvoj suradnje i promicanje inovativnih pristupa zaštiti okoliša. Brojni sudionici i kvalitetan znanstveni program pokazali su kako su suradnja, interdisciplinarnost i povezivanje znanosti s praksom, ključni preduvjeti za uspješnu zelenu tranziciju i izgradnju održive budućnosti.

Ovom prigodom Vas pozivamo da nam se sljedeće godine pridružite u prekrasnim Vodici na jubilarnoj 5. Europskoj GREEN konferenciji, koja će se održati od 15. do 18. lipnja 2027. godine.